

SLOVENSKÁ KNIŽNICA PRE NEVIDIACICH
MATEJA HREBENDU V LEVOČI
ŠTÚROVA 36, 054 65 LEVOČA

Správa o činnosti a hospodárení za rok 2022

Organizácia: Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu
v Levoči

Rezort: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Typ hospodárenia: príspevková organizácia

Obsah

	strana
1	Identifikácia organizácie 3
2	Zhodnotenie činnosti organizácie 4
3	Ciele organizácie a prehľad ich plnenia 29
4	Rozpočet organizácie 38
4.1	Plnenie ukazovateľov rozpočtu 38
4.2	Rozbor nákladov a výnosov 42
4.3	Hodnotenie hospodárskeho výsledku 46
4.4	Prioritné projekty a ich plnenie 46
4.5	Rozbor výdavkov podľa prvkov ekonomickej klasifikácie a zdrojov 46
4.6	Vyhodnotenie použitia mimorozpočtových prostriedkov 49
5	Prostriedky Európskej únie a na spolufinancovanie 49
6	Podnikateľská činnosť 49
7	Zhodnotenie majetkovej pozície organizácie 49
8	Zhodnotenie zamestnanosti 53
9	Hlavné skupiny používateľov výstupov organizácie 56
10	Zhodnotenie výsledkov kontrol vykonaných kontrolnými orgánmi 59
11	Záver 59
	Príloha

1 Identifikácia organizácie

Názov: Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči

Sídlo: Štúrova 36, 054 65 Levoča

Rezort: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Forma hospodárenia: príspevková organizácia

Dátum zriadenia: 1. 1. 1999

Riaditeľ: Ing. František Hasaj

Členovia vedenia: Ing. Marián Ferko, zástupca riaditeľa - vedúci ekonomicko-hospodárskeho oddelenia

PhDr. Mária Bendíková, vedúca sekretariátu riaditeľa

Mgr. Alena Repaská, vedúca oddelenia knižnično-informačných služieb

Mgr. Daniela Dubivská, vedúca redakcie

Ing. Milan Heimschild, vedúci oddelenia zvukových štúdií

Ing. Miroslava Kučerová, vedúca oddelenia tlače a expedície

IP tel.: +421 53 2451201, 202, 001

e-mail: skn@skn.sk

adresa internetovej stránky organizácie: www.skn.sk

Základný účel a predmet činnosti:

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči ako celoštátna špeciálna knižnica poskytuje knižnično-informačné služby nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým v rozsahu odôvodnenom ich zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť ich kultúrne, informačné, vedecko-výskumné a vzdelávacie potreby.

Knižnica v rámci predmetu činnosti najmä

- a) dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje a sprístupňuje špecializovaný knižničný fond,
- b) dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje a sprístupňuje dokumenty o slepeckom hnutí v Slovenskej republike,
- c) poskytuje knižnično-informačné služby nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým v rozsahu odôvodnenom ich zdravotným postihnutím,
- d) vyrába, vydáva, sprístupňuje a distribuuje periodické a neperiodické publikácie v špeciálnych formách
 - v Braillovom písme,
 - vo zväčšenom type písma,
 - vo zvukovom zázname,
 - v reliéfnej grafike,
 - v elektronickej forme,
- e) v oblasti svojej špecializácie poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby iným knižniciam,
- f) pôsobí ako metodické, poradenské, koordinačné a vzdelávacie centrum pre nevidiacich, slabozrakých a inak zdravotne postihnutých v Slovenskej republike,
- g) je konzervačnou knižnicou Slovenskej republiky,
- h) za odplatu poskytuje a distribuuje výrobky a pomôcky pre nevidiacich a slabozrakých, ktoré súvisia s produkciou knižnice,

- i) organizuje kultúrne a odborné podujatia, výchovno-vzdelávacie podujatia, výstavy, zabezpečuje informačné vzdelávanie používateľov,
- j) v oblasti svojej pôsobnosti nadväzuje priame vzťahy s inými právnickými osobami a fyzickými osobami doma i v zahraničí a so súhlasom zriaďovateľa vstupuje do medzinárodných združení s inými pamäťovými a fondovými inštitúciami,
- k) prevádzkuje ubytovacie zariadenia vo svojej správe, ktoré sa využívajú na dočasný pobyt pre potreby knižnice, iných kultúrnych organizácií a zriaďovateľa v súlade s platnými právnymi predpismi,
- l) plní funkciu Slovenskej autority pre Braillovo písmo.

2 Zhodnotenie činnosti organizácie

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči (ďalej len „SKN“ alebo „knižnica“) má **výhradné postavenie v oblasti zabezpečovania prístupnosti k informáciám pre osoby so zrakovým postihnutím a pre osoby s inými poruchami čítania v Slovenskej republike.**

Knižničný fond SKN v prístupných formátoch predstavuje jedinečný zdroj pre šírenie literatúry, poézie, filmov, učebníc a ďalších relevantných informácií v celej svojej rozmanitosti pre túto skupinu obyvateľstva.

Jedinečnosťou knižnice je to, že všetky periodické a neperiodické publikácie a ďalšie tlačoviny vo formách prístupných vnímaniu zdravotne postihnutých si vyrába sama. Až takto spracované dokumenty sú prístupné zdravotne znevýhodneným používateľom a slúžia na ich edukáciu, poznávanie, zábavu či kultúrne vyžitie.

ODBORNÁ KNIŽNIČNÁ ČINNOSŤ

KNIŽNIČNÝ FOND

K 31. 12. 2022 SKN evidovala vo svojom knižničnom fonde **66 264 knižničných jednotiek** (ďalej len „kn. j.“), z toho 43 997 kn. j. zvukových dokumentov a 22 267 kn. j. dokumentov v Braillovom písme. Do knižničného fondu bolo v priebehu roka doplnených 5 089 kn. j., z dôvodu poškodenia, zastaranosti a duplicity bolo vyradených 2 063 kn. j.

Knižničné jednotky spolu		66 264
z toho	zvukové dokumenty	43 997
	braillovske dokumenty	22 267
Prírastok v kn. j.		5 089
z toho	zvukové dokumenty	4 034
	braillovske dokumenty	1 055
Úbytky v kn. j.		2 063
z toho	zvukové dokumenty	2 063
	braillovske dokumenty	0

Používatelia mali k dispozícii 7 691 titulov zvukových dokumentov a 3 863 titulov v Braillovom písme. Prostredníctvom digitálnej knižnice si mohli vybrať z 8 800 online zvukových kníh a časopisov. Digitálna knižnica bola v roku 2021 rozšírená o službu e-Braille, ktorá umožňuje sťahovanie kníh v Braillovom písme. Knihy e-Braille sú určené čitateľom, ktorí využívajú pri čítaní braillovske riadok. V hodnotenom období bolo touto formou sprístupnených 300 nových braillovske kníh. Zrakovo postihnutým študentom základných a stredných škôl sme v spolupráci s Centrom vedecko-

technických informácií SR v Bratislave sprístupnili na webovej stránke knižnice 37 nových učebníc v PDF formáte. Okrem našej produkcie ponúkame čitateľom v digitálnej knižnici filmy s audiokomentárom pre nevidiacich z videoarchívu RTVS – Dokorán.

DOPLŇOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

Doplňovanie knižničného fondu (ďalej len „KF“) bolo realizované formami – **vlastná výroba dokumentov vo zvukovom vyhotovení a v Braillovom písme, kúpa, povinný výtlačok a dar.** Spravidla vyhotovujeme 18 kópií z 1 titulu zvukovej knihy na CD vo formáte MP3 a 1 kópiu online vo formáte MP3 so zvukovou pečiatkou. Braillovské dokumenty sú vyhotovované v 2 exemplároch.

Akvizičná a edičná činnosť knižnice sa riadila plánom činnosti akvizičnej komisie, ako aj podnetmi, pripomienkami a požiadavkami používateľov.

K 31. 12. 2022 bol KF doplnený o **5 089 knižničných jednotiek**, čo predstavuje **819 titulov**, z toho:

Zvukové dokumenty 4 034 kn. j. (625 titulov)

- 3 801 kn. j. (392 titulov) na CD vo formáte MP3,
- 215 kn. j. (215 titulov) v online formáte,
- 18 kn. j. (18 titulov) povinné výtlačky.

Braillovské dokumenty 1 055 kn. j. (194 titulov)

- 1 006 kn. j. (148 titulov) v Braillovom písme,
- 45 kn. j. (45 titulov) printové dokumenty,
- 4 kn. j. (1 titul) dary.

V ukazovateli prírastok KF sme v porovnaní s rokom 2021 zaznamenali nárast o 327 kn. j. Knižnica je určenou právnickou osobou na získavanie povinného výtlačku v zmysle zákona č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov. V rámci povinného výtlačku bolo do KF doplnených 18 kn. j. Darom sme získali 4 kn. j.

V roku 2014 sme začali s postupným nahrádzaním najčítanejších zvukových kníh na audiokazetách CD nosičmi vo formáte MP3. V tejto aktivite sme pokračovali aj v hodnotenom období a zmenu nosiča sme zrealizovali u ďalších 180 titulov. Od roku 2014 sme nahradili 1 590 najčítanejších titulov.

Knižničný fond pravidelne dopĺňame aj o printové dokumenty, ktoré sú svojou formou spracovania vhodné pre zdravotne postihnuté deti a mládež – knihy so zväčšeným typom písma, obrázkové publikácie atď.

Porovnávací tabuľka

Ročný prírastok KF v kn. j.	2018	2019	2020	2021	2022
Zvukové dokumenty	4 206	4 029	4 220	3 908	4 034
Braillovské dokumenty	992	1 032	1 112	854	1 055
Spolu	5 198	5 061	5 332	4 762	5 089

Žánrové rozdelenie prírastku KF zvukových a braillovských dokumentov

Žáner	Počet kn. j.
Zvukové dokumenty	
Beletria pre dospelých	3 020
Náučná literatúra pre dospelých	570
Beletria pre deti a mládež	208

Náučná literatúra pre deti a mládež	3
Povinné výtlačky	18
Elektronické dokumenty	215
Dokumenty v Braillovom písme	
Beletria pre dospelých	898
Náučná literatúra pre dospelých	38
Beletria pre deti a mládež	70
Náučná literatúra pre deti a mládež	4
Povinné výtlačky	0
Printové dokumenty	
Beletria pre deti a mládež	45
Spolu	5 089

SPRACOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

Spracovanie dokumentov získaných do knižničného fondu prebiehalo priebežne automatizovane v knižnično-informačnom systéme Virtua (ďalej len „KIS“). V KIS bolo vytvorených 831 bibliografických záznamov a spracovaných 5 089 kn. j. Taktiež boli vytlačené prírastkové zoznamy a zoznam úbytkov za rok 2021. Všetky nové prírastky zvukových a braillovských dokumentov boli označené čiarovými kódmi. Zvukové dokumenty boli doplnené aj o názvové štítky v Braillovom písme. Pokračovalo sa v bibliografickom spracovávaní KF v automatizovanom systéme Libris, ktorý sa využíva pri tvorbe edičných plánov a akvizícii.

OCHRANA KNIŽNIČNÉHO FONDU

Ochranu knižničného fondu sme zabezpečovali správnou a presnou evidenciou výpožičiek, sledovaním dodržiavania stanovenej výpožičnej lehoty a pravidelným zasielaním upomienok po jej uplynutí. Používateľom bolo poštou odoslaných 224 upomienok.

Knihovníci sústreďovali poškodené dokumenty, mesačne spracúvali a zadávali požiadavky na ich opravu. Na pracovisku výpožičiek braillovských dokumentov bol priebežne uvoľňovaný priestor pre pribúdajúci fond braillovských kníh ich presunom do skladu. Na zasielanie braillovských dokumentov používame expedičné tašky vyrobené z PVC materiálu. Zvukové dokumenty posielame v špeciálnych prenosných kontajneroch (audiokazety) a v polyetylénových vreckách (CD nosiče).

Pokračovali sme vo výmene starých CD obalov zvukových kníh za nové DVD obaly vrátane nových popisov, čiarových kódov a označenia v Braillovom písme. Taktiež bola zrealizovaná archivácia zvukových a braillovských časopisov vydaných v SKN v roku 2021. Časopisy sú uložené v archíve periodík v budove na Námestí Majstra Pavla.

VYRAĐOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

V hodnotenom období bolo na základe Príkazu riaditeľa č. 2/2022 na vyradenie knižničných dokumentov z dôvodu poškodenia, zastaranosti a duplicity vyradených 2 063 kn. j. zvukových dokumentov v celkovej hodnote 42 725,34 EUR.

EDIČNÁ ČINNOSŤ

Edičná činnosť patrí v knižnici medzi významné aktivity. Zodpovedá za ňu **akvizičná komisia**, ktorej prioritou je zvyšovanie kvality a úrovne poskytovania knižnično-informačných služieb s prihliadnutím na štruktúru, požiadavky a potreby používateľov. Do výberu kníh sa aktívne zapájajú aj používatelia knižnice, ktorí predkladajú svoje návrhy, požiadavky a pripomienky pracovníkom výpožičných služieb. Používatelia majú na webovej stránke SKN k dispozícii priečinok – Návrhy čitateľov do edičného plánu, kde môžu poslať svoje tipy a námety.

Členovia akvizičnej komisie sa v hodnotenom období stretli na troch zasadnutiach a zadali do výroby 369 titulov, z toho 232 titulov na spracovanie do zvukového záznamu a 137 titulov na spracovanie do Braillovoho písma. Na jednotlivých zasadnutiach sa hodnotilo aj plnenie edičných plánov, ktoré pozostáva zo sledovania postupu spracovania jednotlivých zadaných titulov od procesu výroby, vydania, bibliografického spracovania a zaradenia do knižničného fondu a výpožičného procesu.

V roku 2022 bolo zakúpených 323 titulov čiernotlačových kníh v celkovej hodnote 4 205,62 EUR. Čiernotlačové knihy slúžia ako podklady k ďalšiemu spracovaniu kníh, ktoré sú následne vydané v Braillovom písme alebo vo zvukovom zázname.

Národná agentúra ISBN so sídlom v Slovenskej národnej knižnici v Martine prideľuje SKN bloky čísel a knižnica ich postupne priraduje vydávaným dokumentom. Zoznamy pridelených ISBN spracovávame mesačne a zasielame ich Národnej agentúre ISBN.

V hodnotenom období bolo zaslaných 782 titulov povinných výtlačkov zvukových dokumentov Slovenskej národnej knižnici v Martine a Univerzitnej knižnici v Bratislave.

BIBLIOGRAFICKÁ, DOKUMENTAČNÁ A INFORMAČNÁ ČINNOSŤ

Bibliograficko-informačnú službu pre dospelých a detských používateľov sme orientovali predovšetkým na individuálne konzultácie a poskytovanie bibliografických a faktografických informácií. **Individuálny prístup ku každému používateľovi** umožňoval upriamovať jeho pozornosť na novinky vo fonde so zreteľom na jeho žánrový záujem. Používateľom sme poskytovali **bibliografické informácie o knihách a periodikách** z našich informačných zdrojov, a to **ústne, telefonicky, elektronickou poštou a prostredníctvom internetovej služby Spýtajte sa knižnice**. Zvýšená pozornosť bola venovaná detským používateľom, pre ktorých boli pravidelne pripravované hovorené bibliografie venované novým titulom v knižničnom fonde.

Knižnica vytvárala bibliograficko-informačný aparát. O nových knihách v knižničnom fonde dostávali používatelia informácie prostredníctvom knižných noviniek uverejňovaných v periodikách vydávaných SKN a na webovej stránke knižnice. **Knižné novinky** sú tlačené aj v Braillovom písme a sú k dispozícii používateľom v priestoroch výpožičných služieb. Používatelia využívajú online aj tlačené katalógy kníh.

METODICKÁ ČINNOSŤ

SKN sa v oblasti metodickej činnosti orientovala najmä na zabezpečenie metodických funkcií vo vnútri knižnice, na vzájomnú spoluprácu s odbornými oddeleniami a na riešenie koncepčných a operatívnych otázok.

Metodická a poradenská činnosť bola vykonávaná taktiež **pre 30 verejných knižníc SR**, v ktorých sú zriadené **pracoviská poskytujúce služby pre zdravotne postihnutých používateľov**. Prostredníctvom putovných súborov bolo knižniciam dodaných 7 299 kn. j. zvukových dokumentov. V porovnaní s minulým rokom je to o 1 374 viac. Výmena súborov sa uskutočňovala v pravidelných štvrtročných intervaloch. Na základe požiadaviek knižníc sme operatívne pripravovali aj mimoriadne súbory podľa požiadaviek verejných knižníc. Pracoviská pre ZP používateľov evidovali 760 používateľov a zrealizovali celkovo 20 102 výpožičiek. Tieto štatistické údaje získavame z výkazov, ktoré nám vyhodnocujú a posielajú jednotlivé verejné knižnice.

V hodnotenom období boli vypracované nasledujúce ročné výkazy: Ročný výkaz o knižnici a Ročný výkaz o neperiodických publikáciách. Taktiež boli doplnené a zaktualizované údaje pre súborný katalóg periodík SR pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave.

KNIŽNIČNÉ SLUŽBY

Pracoviská výpožičiek zvukových a braillovských dokumentov, zásielková služba a komunitné centrum – čítareň sídlia v budove na Námestí Majstra Pavla 32. Používateľom je v týchto historických priestoroch k dispozícii aj vzácny fond ručne prepisovaných braillovských kníh, ktorý obsahuje viac ako 1 000 zväzkov. Výpožičné služby detskej a mládežníckej literatúry poskytujeme v hlavnej budove na Štúrovej ulici 36. Na tomto pracovisku majú mladí čitatelia k dispozícii počítač s hlasovým

výstupom a čítaciu lupu taktiež s hlasovým výstupom. Tento priestor slúži aj na organizovanie kultúrno-výchovných podujatí pre mladšiu vekovú kategóriu.

SKN poskytovala **absenčné a prezenčné výpožičky, ústne faktografické a bibliografické informácie**. Vykonyvala **zásielkovú službu zvukových a braillovských dokumentov** používateľom na Slovensku i v zahraničí a **cirkulačnú výpožičnú službu prostredníctvom pracovísk pre zdravotne postihnutých vo verejných knižniciach**. Pre levočských starších a imobilných používateľov realizovala pravidelnú **donášku kníh do domu**. Záujemcom o **digitálnu knižnicu** boli po splnení podmienok registrácie sprístupňované online knihy a časopisy z webovej stránky SKN.

POUŽÍVATELIA

K 31. 12. 2022 knižnica registrovala 1 226 aktívnych používateľov, z toho 138 používateľov do 15 rokov. V porovnaní s predchádzajúcim rokom je to o 44 používateľov viac. Zaregistrovali sme 88 nových používateľov. Služby digitálnej knižnice aktívne využívalo 578 používateľov.

Porovnávací tabuľka

Aktívni používatelia	2018	2019	2020	2021	2022
Počet aktívnych používateľov	1 119	1 136	1 167	1 182	1 226
z toho používatelia do 15 rokov	100	108	126	132	138

VÝPOŽIČKY

Knižnica poskytuje základné aj špeciálne knižnično-informačné služby z vlastných knižničných fondov všetkým vekovým skupinám podľa ich potrieb. Služby sa zakladajú na princípe rovnosti prístupu pre všetkých, bez ohľadu na vek, rasu, pohlavie, náboženstvo, národnosť, jazyk alebo spoločenské postavenie.

K 31. 12. 2022 knižnica vypožičala 15 309 zvukových dokumentov (v porovnaní s rokom 2021 o 1 475 menej), 7 299 zvukových dokumentov pracoviskám pre ZP vo verejných knižniciach (v porovnaní s rokom 2021 o 1 374 viac), 8 559 braillovských dokumentov (v porovnaní s rokom 2021 o 105 viac), 42 810 elektronických dokumentov z digitálnej knižnice SKN (v porovnaní s rokom 2021 o 6 580 viac) a 10 periodík.

Knižnica zrealizovala celkovo 73 987 výpožičiek, v porovnaní s minulým rokom je to o 6 575 výpožičiek viac. V priemere si jeden používateľ vypožičal 60 dokumentov.

SKN vykonala 31 177 výpožičných transakcií, z toho 24 466 tvorili absenčné výpožičky a 6 711 predĺženie výpožičnej lehoty. Vrátených bolo 21 535 dokumentov.

Porovnávací tabuľka

Výpožičky	2018	2019	2020	2021	2022
Zvukové dokumenty	26 497	24 238	22 831	22 709	22 608
Braillovské dokumenty	10 626	10 319	8 600	8 454	8 559
Elektronické dokumenty	29 165	26 697	33 353	36 230	42 810
Periodiká	29	58	46	19	10
Spolu	66 317	61 312	64 830	67 412	73 987

Zásielkovou službou, prostredníctvom ktorej sa zvukové a braillovské dokumenty dostanú k používateľom na celom Slovensku a do zahraničia sme zaslali 3 570 zásielok zvukových dokumentov (v porovnaní s rokom 2021 o 421 menej) a 1 258 zásielok braillovských dokumentov (v porovnaní s rokom 2021 o 56 viac). Zvukové dokumenty sú zasielané v polyetylénových vreckách, pričom každé takéto vrecko obsahuje spravidla 3 zvukové knihy. V roku 2022 bolo poštou odoslaných viac ako 11

000 zvukových kníh. Braillovské dokumenty sú zasielané v špeciálnych brašniach, v hodnotenom období sme používateľom odoslali takmer 4 500 zväzkov braillovských kníh.

Pravidelnou donáškovou službou bolo levočským používateľom dodaných 572 kníh v Braillovom písme v počte 2 304 zväzkov a 462 zvukových kníh.

Výpožičný čas

Výpožičné služby	deň	hodiny
Zásielkové	pondelok – piatok	07.00 – 15.00 hod.
Absenčné, prezenčné, čítareň pre dospelých používateľov	pondelok, štvrtok	08.00 – 16.00 hod.
	utorok, streda	08.00 – 15.00 hod.
	piatok	08.00 – 14.00 hod.
Absenčné, prezenčné pre deti a mládež	pondelok	09.00 – 15.00 hod.
	utorok, streda, štvrtok	09.00 – 16.00 hod.
	piatok	09.00 – 13.00 hod.

NÁVŠTEVNOSŤ

Ukazovateľ návštevnosti pozostáva z fyzickej a virtuálnej návštevnosti knižnice (návštevníci prostredníctvom KIS Virtua, návštevníci webovej stránky), taktiež zahŕňa počet účastníkov kultúrno-výchovných podujatí a návštevnosť čítárne.

K 31. 12. 2022 sme evidovali spolu 36 468 návštevníkov (v porovnaní s minulým rokom je to o 2 302 viac), z toho 1 414 návštevníkov osobne navštívilo jej pracoviská, 7 507 využilo služby prostredníctvom KIS Virtua, webovú stránku si prezrelo 26 677 návštevníkov, 74 využilo služby čítárne a 796 účastníkov sa zúčastnilo kultúrno-výchovných podujatí.

DIGITÁLNA KNIŽNICA

Každoročne sa väčší dôraz kladie na využívanie vzdialeného prístupu k informačným zdrojom a databázam SKN. Medzi najvyužívanejšie služby patrí **sprístupňovanie zvukových kníh a časopisov v digitálnej forme prostredníctvom webového sídla knižnice a mobilnej aplikácie SKN Corvus**. Digitálna knižnica je navrhnutá tak, aby spĺňala všetky štandardy na sprístupnenie aplikácií pre zrakovo postihnutých.

Knižnično-informačné služby digitálnej knižnice zahŕňajú realizáciu úkonov, vďaka ktorým môžu používatelia počúvať zvukové knihy a časopisy z webovej stránky, ankety a hlasovania, na základe ktorých pribúdajú zvukové knihy do digitálnej knižnice, konzultácie k službám digitálnej knižnice, zasielanie časopisov v e-mailovom balíčku a CD balíčku a referenčné služby.

V hodnotenom období sme rozšírili ponuku digitálnej knižnice o ďalších 550 zvukových kníh a časopisov. V porovnaní s minulým rokom je to o 64 titulov menej. Tento úbytok sme zaznamenali z dôvodu ukončenia digitalizácie archívu originálov zvukových dokumentov. K 31. 12. 2022 digitálna knižnica obsahovala **8 800 zvukových kníh a časopisov**.

V roku 2022 si stiahli čitatelia z webovej stránky knižnice **42 810 elektronických súborov**. V porovnaní s minulým rokom je to o 6 580 súborov viac.

V spolupráci s **Centrom vedecko-technických informácií SR** a **Slovenskou národnou knižnicou v Martine** sme sprístupnili **37 nových digitálnych učebníc** vo formáte PDF pre nevidiacich študentov prvého ročníka stredných škôl. V súčasnosti majú záujemcovia k dispozícii 290 digitálnych učebníc. V rámci služby **e-Braille** pribudlo **300 nových kníh v Braillovom písme**. Knihy e-Braille sú určené pre čitateľov, ktorí si chcú prečítať knihy vydávané SKN pomocou braillovského riadku. Koncom roka 2022 bolo v digitálnej knižnici 500 kníh v Braillovom písme. Digitálnu knižnicu sme rozšírili aj o 6 filmov s audiokomentárom pre nevidiacich zo **Slovenského filmového ústavu**.

Pokračovali sme v prípravných prácach na vytvorení nového e-shopu SKN a v budovaní archívu časopisov SKN v textovej forme s fulltextovým vyhľadávaním. Na webovej stránke bolo

sprístupnených 12 titulov časopisov vydávaných SKN, ktoré obsahovali 22 451 článkov s plnotextovým vyhľadávaním. V roku 2022 sme archív časopisov rozšírili o ďalších 1 753 článkov.

V januári a máji 2022 sme zaznamenali závažnú poruchu servera, ktorý riadi diskové pole SKN a na ktorom sú umiestnené všetky exponované dokumenty SKN (knihy v Braillovom písme, zvukové súbory atď.) Snažili sme sa eliminovať riziká straty údajov nakopírovaním dôležitých súborov na 32 TB USB HDD. V septembri 2022 sme úspešne migrovali všetky údaje zo starého diskového poľa na nový NAS server. Pri migrácii nedošlo ku strate údajov.

Začiatkom roka 2022 sme ukončili fungovanie Digitálnej fonotéky z dôvodu technických problémov s licenciou PlayReady od firmy Microsoft. Po menšej prestávke sme čitateľom opäť sprístupnili filmy s audiokomentárom pre nevidiacich prostredníctvom služby RTVS – Dokorán.

V digitálnej knižnici je zaregistrovaných viac ako 700 používateľov. Počas roka 2022 využívalo digitálnu knižnicu **578 aktívnych používateľov**, z nich 126 prostredníctvom mobilnej aplikácie Corvus.

Prírastky zvukových kníh a časopisov v digitálnej knižnici

Rok	Počet kníh a časopisov k 1. 1.	Počet kníh a časopisov k 31. 12.	Prírastok kníh a časopisov	Knihy DRM/MP3 k 1. 1.	Knihy DRM/MP3 31. 12.	Prírastok kníh DRM/MP3
2018	6 200	6 670	470	5 581	5 978	397
2019	6 670	7 074	404	5 978	6 286	308
2020	7 074	7 636	562	6 286	6 725	439
2021	7 636	8 250	614	6 725	7 137	412
2022	8 250	8 800	550	7 137	7 355	218

Porovnanie využitia digitálnej knižnice

Rok	Počet zaslaných digitálnych objektov	Objem stiahnutých dát (GB)
2018	23 721	7 400
2019	26 697	7 800
2020	33 353	8 800
2021	36 230	10 300
2022	42 810	9 900

WEBOVÁ STRÁNKA KNIŽNICE – www.skn.sk

Webová stránka je dôležitým informačným zdrojom, na ktorej sú pravidelne zverejňované aktuálne informácie o činnosti knižnice, pripravovaných podujatiach či iných aktivitách. Webová stránka knižnice v roku 2022 zaznamenala 62 955 návštev od 26 677 návštevníkov, ktorí spolu navštívili 297 370 podstránok na webovej stránke SKN.

VÝSTAVNÁ ČINNOSŤ

Izba Mateja Hrebandu. Stála expozícia exponátov týkajúcich sa života a práce Mateja Hrebandu, Námestie Majstra Pavla 32 v Levoči. Vybrané exponáty sa dajú vyhmatať, texty k výstave sú prístupné návštevníkom vo zväčšenom type písma, v Braillovom písme a vo zvukovom zázname.

Slovensko a UNESCO. Hmatová výstava s ukázkami postupu výroby rovnomennej knihy pre nevidiacich v kombinácii Braillovo písmo – zväčšený typ písma – reliéfná grafika. Inštalovaná v zasadacej miestnosti SKN, Štúrova 36 v Levoči.

Videnie nevidenia – i videnia. Hmatová výstava kresleného humoru o ľuďoch, ktorým zrak úplne alebo čiastočne chýba, ale aj o zraku ako takom od autorov z rôznych kútov sveta, doplnená o reliéfnu grafiku. Zámerom výstavy je humornou, nenásilnou formou upozorniť ľudí na to, akú

dôležitú úlohu plní v ľudskom živote zrak a aké prekážky musia prekonávať tí, ktorým tento vnem chýba. Inštalovaná na chodbe prízemnia SKN, Štúrova 36 v Levoči.

Majster Pavol z Levoče. Hmatová výstava s ukážkami postupu výroby rovnomennej knihy pre nevidiacich v kombinácii Braillovo písmo – zväčšený typ písma – farebná fotografia – reliéfná grafika. Inštalovaná na chodbe 1. poschodia SKN, Štúrova 36 v Levoči.

KULTÚRNO-VÝCHOVNÁ ČINNOSŤ

Knižnica okrem odborných činností a služieb pripravila pre svojich používateľov a verejnosť rozličné kultúrno-výchovné aktivity. V roku 2022 bolo zorganizovaných 38 podujatí. Zúčastnilo sa ich 796 návštevníkov.

Prehľad kultúrno-výchovnej činnosti

P.č.	Termín	Forma	Názov podujatia	Cieľová skupina	Počet
1.	3. 1.	RTVS – Rádio Regina Západ živé vysielanie	RTVS – Rádio Regina Západ / Rozprávanie ku Svetovému dňu Braillovo písma	verejnosť	-
2.	16. 1.	Rádio Lumen živé vysielanie	Rádio Lumen / relácia Svetlo nádeje / Aké miesto má Braillovo písmo v živote nevidiacich dnes? Pripomenutie si 170. výročia smrti Louisa Brailla.	verejnosť	-
3.	16. 3.	Exkurzia	Žiaci 1. ročníka Spojenej školy internátnej v Levoči	ZP deti	11
4.	17. 3.	TV LUX živé vysielanie	TV LUX / relácia Doma je doma / Zo šerosvitu do informačného novoveku – prezentácia činnosti a služieb SKN	verejnosť	-
5.	24. 3.	Beseda	Beseda so spisovateľkou Michaelou Ellou Hajdukovou	čitateľská verejnosť	53
6.	29. 3.	Beseda	Beseda o činnosti SKN v Obecnej knižnici v Spišskom Hrušove	žiaci 2. stupňa ZŠ	17
7.	29. 3.	Literárny klub	Literárny klub SKN – hostka Astrid Kostelníková , levočská turistická sprievodkyňa, historička a autorka publikácií o Levoči	členovia a priaznivci LK	20
8.	5. 4.	Odborná prednáška	Odborná prednáška Braillovo písmo v živote nevidiaceho. Prezentácia činnosti SKN a Slovenskej autority pre Braillovo písmo. Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta, Inštitút Juraja Páleša v Levoči.	študenti špeciálnej pedagogiky	58
9.	6. 4.	Exkurzia	Univerzita Komenského v Bratislave, študenti špeciálnej pedagogiky (I. skupina)	študenti VŠ	12
10.	7. 4.	Beseda	Beseda so spisovateľom a kariérnym diplomatom Rastislavom Puchalom	čitateľská verejnosť	42
11.	21. 4.	Beseda	Ako sa máš, Eliáš? Beseda a autorské čítanie so spisovateľom pre deti a mládež Petrom Opetom	ZP deti	17
12.	26. 4.	Exkurzia	Univerzita Komenského v Bratislave, študenti špeciálnej pedagogiky (II. skupina)	študenti VŠ	11
13.	4. 5.	Exkurzia	Univerzita Komenského v Bratislave, študenti špeciálnej pedagogiky (III. skupina)	študenti VŠ	14
14.	6. 5.	Exkurzia	Rehabilitačné stredisko pre zrakovo postihnutých, Levoča	frekventanti	8
15.	18. 5.	Beseda	Beseda o činnosti a službách SKN v Spišskej knižnici v Spišskej Novej Vsi	žiaci 2. a 3. ročníka ZŠ	44
16.	19. 5.	Exkurzia	Gymnázium, Javorová 16, Spišská Nová Ves	študenti	26
17.	20. 5.	Exkurzia	Materská škola, Železničný riadok, Levoča	predškoláci	17

18.	23. – 24. 5.	Online prezentácia	Online prezentácia Braillovo písma v prednáškach v rámci akreditovaného kurzu Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska / Kurz inštruktorov sociálnej rehabilitácie pre občanov so zrakovým postihnutím	odborná verejnosť	16
19.	24. 5.	Literárny klub	Literárny klub SKN – hosť Albín Medúz , herec Spišského divadla, scenárista, režisér a recitátor zo Spišskej Novej Vsi	členovia a priaznivci LK	19
20.	27. 5.	Exkurzia	Špeciálni pedagógovia zo SR a ČR	verejnosť	9
21.	3. 6.	Prezentácia	Prezentácia činnosti Slovenskej autority pre Braillovo písmo, digitálnej knižnice a projektu e-Braille frekventantom Rehabilitačného strediska pre zrakovo postihnutých v Levoči	frekventanti	7
22.	9. 6.	Beseda	Beseda so spisovateľkou, herečkou a moderátorkou Bibianou Ondrejkovou	ZP deti	28
23.	10. 6.	Exkurzia	Knihovníci – členovia krajskej pobočky Spolku slovenských knihovníkov a knižníc Banskobystrického kraja	verejnosť	45
24.	15. 6.	Exkurzia	Spisovateľka Lena Riečanská a knihovníci z Knižnice Jána Henkela v Levoči	verejnosť	9
25.	23. 6.	Premiéra filmu	Slávnostná premiéra dokumentárneho filmu NEVIDÍM z produkcie SKN za účasti pozvaných hostí a online účastníkov. Panelová diskusia s tvorcami a hlavnými protagonistami filmu. Film je súčasťou osvetovej kampane Slovenskej autority pre Braillovo písmo prezentujúcej písmo Louisa Brailla, vďaka ktorému už takmer 200 rokov nevidiaci získavajú prístup k informáciám.	verejnosť	91
26.	7. 7.	Exkurzia	Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Základná organizácia Spišská Nová Ves	verejnosť	15
27.	6. 9.	Zápis prvákov do knižnice	Naučme sa čítať – zápis prvákov do knižnice	ZP deti	11
28.	13. 9.	Detská čitateľská súťaž	Vyhodnotenie 18. ročníka detskej čitateľskej súťaže Sovička a vyhlásenie 19. ročníka súťaže	ZP deti	17
29.	27. 9.	Literárny klub	Literárny klub SKN – hosť Miroslav Pomajdík , autor publikácie o tatranských plesách a filmár	členovia a priaznivci LK	14
30.	29. 9.	Výstava	Zvuky lesa – haptická výstava obohatená zvukovými ukážkami. Výstava spojená s odbornou prednáškou v spolupráci so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši v rámci jubilejného 20. ročníka cyklu Fragmenty z prírody	ZP deti, čitateľská verejnosť	28
31.	29. 9.	Beseda	Partnerské vzťahy – rovesnícka preventívna debata s aktivistami občianskeho združenia Mladí ľudia a život zo Spišskej Novej Vsi	ZP mládež	12
32.	17. 10.	Beseda	Beseda s Ondrejom Rosikom , moderátorom a redaktorom rádia Lumen	ZP deti a mládež	26
33.	20. 10.	Prezentácia, odborné poradenstvo	Predstavenie noviniek v kompenzačných pomôckach pre zrakovo postihnutých v spolupráci so spoločnosťou Tyflocomp , s. r. o., spojené s odborným poradenstvom	čitateľská verejnosť	34
34.	25. 10.	Literárny klub	Literárny klub – Klubovanie na cestách vo Verejnej knižnici J. Bocatia v Košiciach – hosť básnik, pedagóg a prekladateľ Ján Gavura	členovia a priaznivci LK	12
35.	20. 10.	Exkurzia	Členovia oblastného pracoviska Matice slovenskej v Poprade	verejnosť	7

36.	24. 11.	Beseda	Beseda s Júliusom Belanom , autorom kníh pre deti a mládež	ZP deti	21
37.	1. 12.	Exkurzia	Rehabilitačné stredisko pre zrakovo postihnutých, Levoča	frekventanti	7
38.	7. 12.	Literárny klub	Literárny klub SKN – hosť Jozef Plaščák , básnik, prekladateľ a redaktor RTVS, hudobná hostka DJ Krystal – Kristína Dubivská	členovia a priaznivci LK	18
Spolu: 796 návštevníkov					

EDIČNÁ A VYDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

REDAKČNÁ ČINNOSŤ

SKN v roku 2022 vydávala **17 titulov časopisov v šiestich formátoch prístupných vnímaniu osôb so zrakovým a iným zdravotným postihnutím**, a to:

- v Braillovom písme,
- vo zväčšenom type písma,
- vo zvukovom zázname vo formáte MP3 na CD nosičoch,
- vo zvukovom zázname vo formáte MP3 cez webové rozhranie – audioweb,
- v textovom formáte (TXT, RTF) na CD nosičoch – CD balíček,
- v textovom formáte (TXT, RTF) elektronickou poštou – e-mailový balíček.

Jednotlivé časopisy vychádzajú s periodicitou dvojtýždenníka, mesačníkov, dvojmesačníkov a štvrťročníkov, niektoré tituly súčasne vo viacerých formátoch (v Braillovom písme, vo zvukovom zázname, aj vo zväčšenom type písma).

Prehľad vydávaných periodík:

NOVÝ ŽIVOT – nosný a najstarší časopis prostredníctvom autorských článkov aj príspevkov dopisovateľov mapuje život zrakovo znevýhodnených ľudí vo všetkých jeho sférach – informuje o činnosti a aktivitách Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska a dianí v jej základných organizáciách na Slovensku, prináša novinky o kompenzačných pomôckach a technických novinkách, uľahčujúcich život ľuďom bez zraku či s iným postihnutím, o legislatívnych zmenách, poskytuje sociálno-právne poradenstvo, pripomína výročia jubilantov, nekrológy významných osobností a priekopníkov medzi zrakovo postihnutými, reportáže so zaujímavými osobnosťami zo Slovenska i zahraničia s rôznym zdravotným znevýhodnením, ako aj zaujímavosti zo života a aktivít nevidiacich, informácie o pracovných príležitostiach či spoločenskom zaradení sa nevidiacich doma i v zahraničí s dôrazom na porovnanie životných podmienok, zverejňuje aktuálne knižné novinky, krížovky i štvorsmerovky. Rubriky časopisu: MALÉ VEĽKÉ ROZHOVORY prinášajú interview so zaujímavými ľuďmi s postihnutím alebo s tými, ktorí pre nich pracujú a pomáhajú im. Rubrika VÁŠ PRÍBEH dáva priestor dopisovateľom prezentovať vlastný život, osud, osobný príbeh, cestu uplatnenia so zdravotným znevýhodnením. V rubrike NAPÍSAĽI STE NÁM sú uverejňované príspevky dopisovateľov informujúcich o rôznych zaujímavých podujatiach či realizovaných projektoch. Rubrika TRI KRÁT JEDEN prináša tri otázky pre jedného človeka/osobnosť, ktorí akýmkoľvek spôsobom, svojou prácou či aktivitami prinášajú osoh nevidiacim či inak postihnutým ľuďom, ale aj so šikovnými zrakovo a inak postihnutými ľuďmi. TECHNOVINKY sú objavnou sférou – predstavujú vďaka dvom nevidiacim externým spolupracovníkom v každom čísle jednu zaujímavú technickú pomôcku pre nevidiacich, ale aj zábavu v podobe hier, či postupy pri ovládaní rôznych nových technológií. Poskytujú nevidiacim rozšírenie obzoru o možnostiach ich používania. Sporadicky, zhruba každé dva roky, sú súčasťou

periodika tematicky rôzne ladené prílohy – varenie, záhrada, vtipy, krížovky a štvorsmerovky, kvízy. Čiernotlačovú verziu Nového života sme v roku 2022 začali obohacovať fotografickým materiálom z podujatí. Nový život vychádza v braile, zväčšenej čiernotlači a zvukovom formáte.

12 čísel ročne, ročné predplatné 3,00 €.

VIERKA – časopis pre ženy a o ženách. Informuje o živote, aktivitách, záujmoch a potrebách zrakovo postihnutých žien, prináša rozhovory so ženami, ktoré žijú s postihnutím, no napriek tomu sú schopné motivovať iné s podobným osudom k uplatneniu sa v živote. Pravidelne uverejňuje autorské i prevzaté články z oblasti praktického poradenstva – rozhovory, recepty, ručné práce, praktické rady do domácnosti, ale aj ankety na rôzne zaujímavé ženské témy. Obsahuje rozmanité rubriky ako ROZHOVOR, MUŽI O ŽENÁCH, ZAUJÍMAVOSTI O ŽENÁCH. Sú určené inšpiratívnym ženám, ktoré môžu svojím životom či osobným posolstvom povzbudiť ostatné. Rubrika NA NÁVŠTEVE dáva priestor ženám odhaľovať rôzne psychologické aspekty života, spolunažívania, vzťahov – prostredníctvom rozhovorov a odpovedí psychológov. Vytvára priestor pre v súčasnosti žiadané, hlbšie a náročnejšie témy týkajúce sa aj citlivých oblastí života. Rodičia v rubrike RADÍME RODIČOM nájdu aktuálne poradenstvo z oblasti výchovy a vzdelávania detí. Ženám pravidelné rubriky KRÁSA a ŠARM, RADY DO DOMÁCNOSTI i ZDRAVÁ VÝŽIVA prinášajú pestré rady, tipy, návody, ako zvládnuť v živote bežné praktické úlohy bez zraku či s iným postihnutím. Rubriky ŽENSKÉ OSOBNOSTI a ZAUJÍMAVOSTI O ŽENÁCH kladú dôraz na úspechy žien, aj napriek ich postihnutiu. Nová rubrika ŽENY ŽENÁM sa zameriava na príťažlivé ženské témy s cieľom osloviť čo najširší okruh čitateľiek. Vytvára priestor na vzájomnú výmenu rád, odporúčaní, overených skúseností medzi čitateľkami. Opäť motivujúci prvok, ako samotné čitateľky zainteresovať do diania a aktivít, ale aj publikovania. KRÍŽOVKA a RECEPTY sú stálymi a obľúbenými rubrikami s vkladom samotných čitateľiek. Motiváciou je odmeňovanie výhercov vecnými cenami. Aj v časopise Vierka sme v roku 2022 začali uverejňovať viac fotografického materiálu. Vierka vychádza v braile aj zväčšenej čiernotlači.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2,00 € brail, 3,00 € čiernotlač.

MLADOSŤ – časopis pre mládež. Vo veľkej miere ho tvoria dopisovateľské príspevky mladých autorov mapujúce ich život prostredníctvom osobných zážitkov aj rôznorodých aktivít – cestovanie, štúdium, dovolenky, životné príbehy, ale aj ankety, súťaže, kvízy, tipy na čítanie a pod. Zaujímavou súčasťou sú recenzie na knihy a súťaž, ktorá zapája mladých ľudí do aktivít aj dopisovateľskej činnosti. Časopis má ambíciu osloviť a zaangažovať do diania najmä mladých, kreatívnych ľudí, ale aj študentov a vytvoriť tak potenciál ďalších prispievateľov, ktorí by periodikum pre mladých oživili.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2,00 €.

NÁDEJ – ekumenický časopis pre všetkých kresťanov. Zahŕňa pravidelné rubriky, rozhovory, informuje o náboženských podujatiach a významných udalostiach v živote veriacich, venuje sa duchovným cvičeniam aj náboženskej výchove detí a mládeže. Časopis zostavuje externá spolupracovníčka.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2,00 €.

KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER – časopis o literatúre, umení a kultúre doma i v zahraničí. Obsahuje autorské aj prevzaté články o slovenských i svetových literátoch, umelcoch, rôzne recenzie, prezentuje rozhovory s umelcami, filozofmi, divadelníkmi, hercami, režisérmi, fotografmi, ale mapuje aj literárne počiny a úspechy nevidiacich a inak zdravotne znevýhodnených autorov v rámci regiónov Slovenska. Súčasťou časopisu je rubrika LITERÁRNA DIELŇA, ktorá už niekoľko rokov vytvára priestor na publikovanie vlastnej autorskej tvorby – prózy i poézie zrakovo a inak zdravotne postihnutých, s možnosťou získať spätnú väzbu prostredníctvom odborných odkazov erudovaného literárneho tvorcu.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2,00 €.

ŠACH – časopis vytvára priestor zrakovu postihnutým šachistom na uverejňovanie príspevkov zo šachových súťaží, turnajov, prináša analýzy a informácie z domáceho i zahraničného šachového diania, nakoľko šach je pre človeka so zrakovým postihnutím jedným z preferovaných a populárnych športov. Je zostavovaný externými spolupracovníkmi – aktívnymi šachistami, ktorí sa aktívne zúčastňujú turnajov a dokážu poskytnúť ich autentické analýzy.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2,00 € brail, 2,00 € čiernotlač.

PRAMEŇ – zvukový časopis, ktorý napr. v nosnom Bloku o nevidiacich prezentuje každoročne zrakovu a inak zdravotne znevýhodnených respondentov v seriáli so zvolenou témou (v roku 2022 – Integrácia a inklúzia žiakov a študentov). Reportáže prinášajú popri interných redaktoroch aj dlhoroční stáli externí redakční spolupracovníci. Dvojtyždenník ponúka široký výber prevzatých materiálov z viacerých mediálnych zdrojov, týkajúcich sa spoločenského života a zaujímavostí z rôznych oblastí a špecificky zamerané rubriky sa orientujú na oblasť života zrakovu a inak zdravotne znevýhodnených ľudí. Popri tradičnom a obľúbenom zvukovom seriáli pribudli aj ďalšie zvukové príspevky, a to z aktuálne uskutočnených podujatí, s inšpirujúcimi osobnosťami, či na iné aktuálne témy so zaujímavými ľuďmi alebo významnými jubilanťami z radov pedagógov, ale aj priekopníkov medzi zrakovu postihnutými. Tematicky sú orientované na rôzne zdravotne postihnutých ľudí, ktorí vzali osud do vlastných rúk, sú príkladom pre ostatných, a dokázali sa napriek zdravotnému znevýhodneniu v živote uplatniť a dosiahnuť vynikajúce výsledky vo svojej pracovnej oblasti. V Prameni zaznelo v roku 2022 celkom 44 rozhovorov. Z toho 32 uskutočnili interní redaktori a 12 externí spolupracovníci.

24 čísel ročne, ročné predplatné 3,50 €.

ROZHĽADY – jediný zvukový časopis zameraný monotematicky, ponúka svojím rozsahom široký priestor na uverejňovanie zaujímavých tém z rôznych spoločenských oblastí – významné výročia či osobnosti, ale aj psychologické, politické, cestopisné, literárne a historické témy, či témy zdravotné alebo k aktuálnym udalostiam i výročiam, ktoré sú v danom roku nosné a z rôznych hľadísk spoločensky významné. Tento časopis si mnohí čitatelia z hľadiska zaujímavosti a rozsiahleho pohľadu na danú tému archivujú.

8 čísel ročne, ročné predplatné 2,00 €.

NOVET – časopis o novinkách z oblasti vedy a techniky, zahŕňa informácie z populárnych oblastí – IT, mobily, internet, počítače, ale aj vesmír, medicína, oblasť výskumu, kompenzačné pomôcky pre osoby so zrakovým postihnutím, zaujímavosti zaznamenávajúce rarity i pokrok. Rozširujú možnosť oboznámiť sa s technickým pokrokom a výtvarnými uľahčujúcimi život bez zraku či s jeho poškodením. Zviditeľňuje osobnosti z oblasti vedy a techniky a nositeľov Nobelovej ceny. V nemalej miere doň prispievajú samotní nevidiaci, zdatní v technickej oblasti.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2,00 €.

POHYB – časopis určený priaznivcom športu. Obsahuje blok zo športového života zrakovu postihnutých, ale aj paralympionikov s iným druhom zdravotného postihnutia, prináša pestré spravodajstvo a publicistiku zo slovenského i svetového športového diania, športové výsledky z významných svetových i domácich športových súťaží, ako aj medailóny významných a úspešných športovcov, ale mapuje aj históriu či súčasný vývoj jednotlivých športov. Prináša rozhovory s významnými športovcami a medailistami, zaznamenáva aktuálne dianie v oblasti domáceho i svetového športu.

12 čísel ročne, ročné predplatné 2,00 €.

AKORD – časopis o hudobnom dianí doma a v zahraničí z oblasti vážnej i populárnej hudby uverejňuje rozhovory s hudobníkmi, inštrumentalistami, spevákmi rôznych hudobných žánrov, informuje o významných a prestížnych hudobných udalostiach – koncertoch, muzikáloch, udeľovaní

hudobných cien doma i v zahraničí, avizuje vydania nových hudobných albumov a hudobné recenzie. Už niekoľko rokov je obohatený o ukážky zaujímavých hudobných diel.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2,00 €.

DOTYKY – časopis pre profesionálnych nevidiacich masérov a priaznivcov zdravého životného štýlu. Obsahuje novinky z oblasti liečebnej rehabilitácie, fyzioterapie a zdraviu prospešné rady a odporúčania, rozhovory s masérmi a lekármi. Upozorňuje na špecifiká masérstva, ktorému sa úspešne venuje v súčasnosti veľká časť zrakovo postihnutých ľudí. Je zostavovaný externou spolupracovníčkou, ktorá je v danej oblasti odborne erudovaná.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2,00 €.

ŽIVOT – časopis pozostáva z vybraných článkov týždenníka Život (viacero čísel) v rámci jedného mesiaca, ktorý vychádza pôvodne pre vidiacu verejnosť. Pri výbere kladieme dôraz aj na články o ľuďoch s rôznymi druhmi zdravotného postihnutia. Zvukovým formátom časopisu sprístupňujeme nevidiacim aj čiernotlačové periodikum primárne určené vidiacim.

12 čísel ročne, ročné predplatné 4,00 €.

SLOVENKA – časopis pozostáva z vybraných článkov týždenníka Slovenka (pre vidiacu verejnosť). Výber vždy zahŕňa aj reportáže z oblasti rôznych zdravotných znevýhodnení, životné príbehy, ktoré majú slúžiť ako motivácia. Prináša inšpirujúce rozhovory so známymi osobnosťami z kultúrneho prostredia, ale aj s ďalšími zaujímavými ľuďmi. Výber pozostáva z viacerých čísel Slovenky v priebehu jedného mesiaca.

12 čísel ročne, ročné predplatné 4,00 €.

ZDRAVIE – časopis prináša vybrané články z mesačníka Zdravie (pre vidiacu verejnosť). Odhaľuje zdravotné problémy, informuje o nových liečebných metódach, pokroku v medicíne, ale aj o liečivách a nových trendoch v oblasti zdravotníckych služieb, o legislatívnych zmenách, liečebných postupoch aj kúpeľných liečbach. Jeho zvuková podoba opäť sprístupňuje nevidiacim čiernotlačové periodikum, ktoré inak vychádza len pre vidiacu verejnosť.

12 čísel ročne, ročné predplatné 4,00 €.

DIABETIK – časopis pozostáva z vybraných článkov odborného-populárneho dvojmesačníka Diabetik (pre vidiacu verejnosť) a poskytuje rady a liečebné postupy pre diabetikov. Keďže ešte stále veľké percento ľudí prichádza o zrak práve v dôsledku diagnózy diabetes, časopis poskytuje dôležité informácie z oblasti prevencie a liečby tohto závažného ochorenia a varuje včasnou intervenciou pacientov pred rizikami ochorenia. Vybrané príbehy diabetikov, ktorí si úspešne poradili s diagnózou, slúžia pre čitateľov ako návod a povzbudenie.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2,00 €.

ZEM&VEK – nezávislý spoločensko-politický mesačník mapujúci rôzne oblasti, ktorý sprístupňujeme v pôvodnom rozsahu a po technickej úprave v textovom formáte ako súčasť e-mailového balíčka a CD balíčka (podľa voľby a záujmu čitateľa).

12 čísel ročne.

Audioweb – zvukový záznam vo formáte MP3 cez webové rozhranie:

NOVÝ ŽIVOT, NOVET, PRAMEŇ, NÁDEJ, POHYB, AKORD, ROZHĽADY, DOTYKY, ŽIVOT, ZDRAVIE, SLOVENKA, DIABETIK. Zvukové časopisy sú prístupné na webovej stránke vo formáte MP3 so zvukovou pečiatkou. Každý predplatiteľ audiowebru musí byť registrovaným čitateľom knižnice a je mu pridelená licencia na počúvanie a sťahovanie časopisov. Jednotlivé čísla časopisov sú prístupné na webovej stránke priebežne podľa uzávierok. Ročné predplatné 1,00 €.

CD balíček – textový formát (TXT, RTF) na CD nosičoch:

NOVÝ ŽIVOT, VIERKA, ROZHĽADY, MLADOSŤ, NOVET, NÁDEJ, POHYB, DOTYKY, KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER, ŠACH, AKORD, ZEM&VEK, VEĽKÝ BRAILLOVSKÝ KALENDÁR. Časopisy v textovom formáte sú zasielané mesačne podľa uzávierok na CD nosiči. Ročné predplatné 5,00 €.

E-mailový balíček – textový formát (TXT, RTF) elektronickou poštou:

NOVÝ ŽIVOT, VIERKA, ROZHĽADY, MLADOSŤ, NOVET, NÁDEJ, POHYB, DOTYKY, KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER, ŠACH, AKORD, ZEM&VEK, VEĽKÝ BRAILLOVSKÝ KALENDÁR. Časopisy v textovom formáte sú zasielané priebežne podľa uzávierok na e-mailovú adresu predplatiteľa. Ročné predplatné 4,00 €.

Prehľad vydávaných časopisov podľa prístupného formátu a nákladu

Názov časopisu	Náklad v ks					
	Braillovo písmo	Zväčšený typ písma	MP3 CD	Audioweb	CD balíček	E-mailový balíček
Nový život	126	82	100	87	3	73
Vierka	99	193	x	x	3	73
Mladosť	69	x	x	x	3	73
Nádej	45	x	32	87	3	73
Kultúrno-liter. výber	44	x	x	x	3	73
Šach	14	15	x	x	3	73
Prameň	x	x	108	87	x	x
Rozhľady	x	x	35	87	3	73
Novet	x	x	27	87	3	73
Pohyb	x	x	19	87	3	73
Akord	x	x	17	87	3	73
Dotyky	x	x	17	87	3	73
Život	x	x	48	87	x	x
Slovenka	x	x	43	87	x	x
Zdravie	x	x	60	x	x	x
Diabetik	x	x	33	x	x	x
Zem&Vek	x	x	x	x	3	73

Celoročné predplatné za časopisy sa pohybovalo v rozpätí **od 1 do 5 eur** za jeden časopis, ale v prípade digitálnej formy je to suma za balík 12 časopisov súčasne, vrátane kalendára.

Tržby za vlastné výrobky – z predplatného za časopisy predstavovali sumu 3 402,70 eur, čo je oproti roku 2021 o 90,20 eur viac a z predaja kalendárov sumu 2 136,20 eur, čo je oproti roku 2021 o 515,80 eur viac.

Časopisy si predplatilo celkom 546 predplatiteľov, čo je oproti roku 2021 o 82 viac. Ich počet stúpol aj vďaka individuálnej práci s čitateľmi a propagácii vo viacerých formách, čo je povzbudivé a poukazuje to na spôsob, ako v budúcnosti s predplatiteľmi pracovať. Ukazovatele sú však v posledných rokoch napriek tomuto pozitívnemu nárastu klesajúce, v našej predplatiteľskej databáze majú teda rôznorodý a premenlivý charakter. Našou snahou je hľadať nové možnosti propagácie tlače aj nové cieľové skupiny potenciálnych čitateľov, či už v domovoch dôchodcov, nemocniciach, zariadeniach pre seniorov, ale aj mladšiu generáciu čitateľov s rôznym zdravotným znevýhodnením.

Poslaním redakcie je prinášať zrakovo a inak zdravotne znevýhodneným čitateľom informácie v im prístupnej forme. Nosným a najdôležitejším cieľom je zaujať obsahovou náplňou periodík, na druhej strane poskytnúť im priestor na prezentovanie vlastnej činnosti i aktivít, či autorskú a dopisovateľskú seberealizáciu. Snahou redakcie bolo zvyšovať podiel autorských príspevkov

v jednotlivých periodikách, čo je jedným z cieľov, ako sa tlačou viac priblížiť jej čitateľom. Okrem autorských článkov tvoria po stránke obsahovej náplne dôležitú úlohu naši externí spolupracovníci a dopisovatelia, dlhoroční, stáli aj sporadickí. Časopisy vďaka svojim rôznorodým aktivitám obohacujú a pre komunitu nevidiacich, ale aj inak zdravotne postihnutých, sú zaujímavým zdrojom informácií. Úsilím redakcie je spestriť tieto periodiká obsahom i obmenou rubriek, o nové prílohy, získať ďalších nových spolupracovníkov a motivovať stálych. Ako nápomocná a perspektívna sa javí redakčná rada, ktorá v roku 2022 uskutočnila dve stretnutia, no celoročne jej členovia s redakciou tiež úzko spolupracovali a prispievali aj námetmi na reportáže a tipmi na vhodných respondentov do rozhovorov.

Je potrebné vo zvýšenej miere upozorňovať na spoločenskú potrebu tejto špecifickej tlače určenej čitateľovi so zrakovým postihnutím a šíriť osvetu aj medzi skupinami inak zdravotne znevýhodnených, ktorí majú svoje kultúrne a vzdelávacie potreby. Považujeme za povinnosť poskytovať im informácie, ktoré majú aj sociálno-právny charakter a pomáhajú im orientovať sa v oblasti legislatívy, služieb v oblasti ich zdravotného znevýhodnenia a pracovných možností, podporujeme ich aktivity tým, že ich mapujeme a sledujeme aj spravodajsky. Práve táto tlač ako jediná v rámci Slovenska poskytuje v koncentrovanej podobe informácie o živote ľudí s postihnutím, má teda šancu ich osloviť a poskytnúť im potrebný a dôležitý informačný servis.

Redakcia v časopisoch uverejňovala a naďalej chce uverejňovať aktuálne informácie zo života a činnosti zrakovo znevýhodnených ľudí (autorské články a nahrávky redaktorov i dopisovateľov/spolupracovníkov), spravodajstvo z výročných členských schôdzí základných organizácií Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ďalej len „ÚNSS“), informácie z ÚNSS a klubovej činnosti jej základných organizácií, nové legislatívne zmeny, sociálno-právne rady, novinky z oblasti kompenzačných pomôcok, úspechy zrakovo postihnutých športovcov, medailóny jubilantov, nekrológy, oddychové čítanie, krížovky, štvorsmerovky, knižné novinky a tiež prevzaté články z rôznych oblastí života vyberané s dôrazom na obsahovú profiláciu jednotlivých periodík.

Časopisy redakcia pravidelne prezentuje aj na Facebooku a vo vybraných periodikách uverejňuje avíza o obsahu najbližších vydaní časopisov. Pri ich vydávaní sa riadi harmonogramom vydávania periodík, ten bol v roku 2022 dodržaný a časopisy v plnom rozsahu naplnené a distribuované k predplatiteľom.

Najstarší časopis Nový život v najvyššej miere zastupuje škálu rubriek a článkov týkajúcich sa zrakového a iných zdravotných postihnutí. Už niekoľko rokov v ňom uverejňujeme obľúbenú rubriku Nevidiaci v zahraničí ako konfrontáciu života a možností zrakovo znevýhodnených ľudí na Slovensku a za hranicami. Rozšíril sa aj okruh oslovených respondentov z Českej republiky. V žiadnom z vydaní nechýba (striedavo) krížovka a štvorsmerovka, rubrika Z redakčného stola, či Knižné novinky SKN o nových knižných prírastkoch vo fonde knižnice. V roku 2022 mala dobrý ohlas aj rubrika Technovinky mapujúca zaujímavé technické novinky uľahčujúce nevidiacim život či prístup z hrám alebo aplikáciám. Ďalšia nová rubrika s názvom Tri krát jeden je v podobe ankety – sú to tri otázky a tri odpovede jednému respondentovi na rôzne aktuálne či zaujímavé témy. Vo väčšej miere sme do tohto periodika zahrnuli aj rozhovory a články s ľuďmi s iným než zrakovým postihnutím, čím priebežne sledujeme cieľ rozšíriť našu pôsobnosť aj na širší okruh čitateľov.

Časopis Prameň prinášal vo zvukovom seriáli s názvom Integrácia a inklúzia rozhovory so zrakovo a inak zdravotne postihnutými ľuďmi o tom, ako sa v procese integrácie žiaci i študenti so špecifickými potrebami dokážu zaradiť do vzdelávacieho procesu. Celkovo v Prameni odznelo 44 rozhovorov od redaktorov aj našich externistov na túto tému a ďalších na rôzne iné témy najmä zo života nevidiacich a inak zdravotne postihnutých.

Súčasťou časopisov bývajú aj rôzne tematicky zamerané prílohy, v roku 2022 bola takýmto čitateľským bonusom v letných mesiacoch príloha Lúštite s nami naplnená kvízmami, štvorsmerovkami, krížovkami a prešmyčkami. Príloha bola distribuovaná k časopisom Nový život a Vierka vďaka spolupráci s dlhoročnými externými zostavovateľmi.

V roku 2022 sa uskutočnilo pracovné stretnutie so šéfredaktorkou a redaktorkou časopisu Quark a zástupcami vydavateľa, Centrom vedecko-technických informácií SR, vo veci sprístupňovania ďalšieho periodika o vede a technike pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých predplatiteľov. Časopis začne vychádzať od roku 2023 ako súčasť e-mailového balíčka. V časopise Nový život sme priniesli promo tejto novinky prostredníctvom rozhovoru so šéfredaktorkou Quarku a v Quarku boli uverejnené rozhovory s hlavným koordinátorom Slovenskej autority pre Braillovo písmo a vedúcou našej redakcie.

Neodmysliteľné sú aj podujatia v réžii redakcie. Patrí medzi nich tradičná výstava v spolupráci so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši, ktorú sme po pauze opäť pripravili pre nevidiacich záujemcov, tentoraz na tému Zvuky lesa. Výstavy majú haptický charakter, okrem faktografickej prednášky poskytujú nevidiacim jedinečnú možnosť si exempláre ohmatať. Výstava bola obohatená aj o atraktívne zvukové ukážky lesnej zveri vyludzované na netradičných predmetoch.

Redaktori mapovali dianie 9. zjazdu Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (2. – 3. 12. 2022, Bratislava). Materiály zo zjazdu v podobe spravodajských a publicistických článkov a zvukových rozhovorov boli uverejnené v periodikách Nový život, Prameň a Vierka.

Redakcia pracovala v 4-člennom zložení (vedúca redakcie, traja redaktori, z toho jeden nevidiaci). Zostavovateľmi troch časopisov – Nádej, Dotyky a Šach boli štyria osvedčení externí spolupracovníci redakcie.

KALENDÁRE

Redakcia zostavuje a zadáva do tlače **kalendáre na príslušný kalendárny rok**. Na rok 2023 SKN vydala tieto kalendáre:

- **stolový kombinovaný** s citátmi o zdraví a chorobách (sútláč Braillovo písmo a čiernotlač), cena 2,50 €/ks,
- **stolový čiernotlačový** s citátmi o zdraví a chorobách, cena 2 €/ks,
- **nástenný reliéfny** s názvom „Z ríše húb“, cena 4 €/ks,
- **veľký braillovský** (obsahuje historický a tyflogický kalendár, adresár inštitúcií pre zrakovo postihnutých), cena 1 €/ks,
- **cirkevný**, cena 1 €/ks,
- **jednolistový** (súčasť časopisu Nový život).

Redakčná príprava kalendárov sa uskutočňuje v prvej polovici roka, ich výroba v druhom polroku.

Nástenný reliéfny kalendár na rok 2021 s témou Rukami k poznaniu získal v roku 2022 v celoslovenskej súťaži Najkrajší kalendár Slovenska ocenenie v kategórii Firemné reprodukcie umeleckých diel. Kalendár vznikol v spolupráci redakcie so Slovenskou autoritou pre Braillovo písmo a dlhoročným spolupracovníkom – výtvarníkom so skúsenosťami s reliéfnou grafikou pre zrakovo postihnutých. Nový reliéfny kalendár Z ríše húb bude opätovne zaslaný na túto súťaž v roku 2023.

REDAKČNÁ RADA

Redakčná rada je **poradným orgánom riaditeľa pri vydávaní časopisov** pre osoby so zrakovým a iným zdravotným postihnutím. Pred niekoľkými rokmi zanikla a v roku 2021 opäť svoju činnosť naštartovala. Rada má 5 členov a pri ich vymenovaní sme prihliadali na tieto kritériá:

- aktívna zaangažovanosť na spolupráci časopisov,
- schopnosť členov rady flexibilne reagovať na obsah vydávaných periodík,
- priama spolupráca pri výbere vhodných a aktuálnych tém zaujímavých pre zrakovo a inak zdravotne hendikepovaného čitateľa,
- nové návrhy v oblasti sprístupňovania informácií nevidiacim a slabozrakým prostredníctvom vydávaných periodík vo zvukovom zázname, zväčšenom type písma a v Braillovom písme,

- konzultácie o skvalitňovaní obsahovej náplne časopisov, o zaradení možných aktuálnych tém aj na základe návrhu členov rady,
- spätná väzba podložená priebežným monitoringom záujmu zo strany čitateľov,
- propagácia časopisov s prioritou pre nevidiacich a inak zdravotne postihnutých predplatiteľov,
- členovia rady by mali s redakciou pravidelne komunikovať aj mimo zasadnutí prostredníctvom iných komunikačných kanálov (konzultovanie niektorých tém, tvorba nových rubriík, návrhy na zaradenie aktuálnych príspevkov podľa potreby).

V roku 2022 sa uskutočnili dve zasadnutia redakčnej rady. Členovia rady priniesli niekoľko zaujímavých pohľadov na vydávané periodiká, navrhnuté boli aj možné zmeny, ktoré by v časopisoch uvítali. Redakcia sa podujala priebežné pripomienky členov rady sumarizovať, teda nedržať sa len písomných výstupov zo samotných zasadnutí. Komunikácia členov rady prebiehala aj online kanálmi, mailom či telefonicky s vedúcou redakcie. Veríme, že aktívny prístup členov redakčnej rady prinesie redakcii i naďalej podnetnú a užitočnú spätnú väzbu do budúcnosti pri tvorbe a profilácii periodík.

LITERÁRNY KLUB

Pôsobí od roku 2011 pri SKN so zameraním **na cieľovú skupinu zrakovo a inak zdravotne postihnutých píšucich autorov, milovníkov literatúry a literárnej publicistiky z celého Slovenska**. Okrem pravidelných stretnutí s renomovanými literárnymi autormi klub vytvára pre zrakovo hendikepovaných tvorcov odborné i hodnotiace podmienky pre ich seberealizáciu v tejto oblasti. Umožňuje im prostredníctvom okamžitej a priamej spätnej väzby reflektovať kritiku a umelecké nároky na ich vlastnú tvorbu, vytvára priestor na publikovanie aj v časopise Kultúrno-literárny výber v rubrike Literárna dielňa, ale aj mimo periodík pre nevidiacich.

V roku 2022 literárny klub pripravil 5 stretnutí, z toho jedno výjazdové Klubovanie na cestách vo Verejnej knižnici Jána Bocatia v Košiciach. Stretnutia sa uskutočnili aj formou online pripojenia. Autori majú možnosť vopred zaslať texty, ktoré chcú na stretnutí prezentovať. Následne sú na stretnutí hodnotené už tradične hosťom klubu aj dvomi básnikmi – garantom klubu a vedúcou literárneho klubu. Literárny klub vedú dvaja aktívni literárni tvorcovia, ktorí sa vlastnej tvorbe venujú profesionálne, časopisecky aj knižne publikovali. Online forma klubovania nám dáva možnosť, ako naplniť pôvodný zámer klubovej činnosti, a to, aby mal literárny klub celoslovenský charakter a podchytil talentovaných píšucich autorov aj z iných regiónov ako je Levoča. Tieto online stretnutia sa ukazujú popri živých, od ktorých nechceme upustiť, ako perspektívne.

V roku 2023 chce klub pokračovať vo svojej činnosti aj dvomi už osvedčenými platformami literárnych stretnutí – Klubovaním na cestách a viacdňovým literárnym táborom nazvaným Klubovanie na Čingove. Klubovanie na cestách predstavuje možnosť našich literátov stretnúť sa s inými autormi na pôde knižníc, kde evidujú zrakovo a inak postihnutých autorov. V minulosti sa uskutočnili takéto spoločné klubovania v Banskej Bystrici, Bratislave, Košiciach, Trebišove, Prešove a v Nitre. Klubovanie na Čingove by bolo v poradí štvrtým stretnutím s workshopmi o literatúre, umení a vlastnej tvorbe s hosťami – renomovanými spisovateľmi, divadelníkmi, hudobníkmi či prekladateľmi. Sú zvyčajne spojené s relaxačno-rekreačným pobytom a finančne podporené z dotačného programu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Klub oslávil v roku 2021 desiaty rok svojej existencie a vzišlo z neho viacero autorov, ktorí sú úspešní na literárnych súťažiach a publikovali v Literárnej dielni, rubrike časopisu Kultúrno-literárny výber alebo v iných periodikách pre vidiacich. Pri tejto príležitosti, kvôli pandémie o rok neskôr, sme vydali zborník s názvom Cesty v Braillovom písme, zväčšenej čiernotlačí a elektronicky, ktorý zachytáva 10-ročnú tvorbu členov literárneho klubu. Je určený členom klubu a čitateľom časopisu Kultúrno-literárny výber. Distribuovaný bude aj ďalším záujemcom a rovnako využívaný ako prezentácia pri ďalších klubových stretnutiach najmä mimo Levoče, keďže ide o jediný literárny klub tohto druhu v rámci SR.

VÝROBA ZVUKOVÝCH DOKUMENTOV

V oblasti **výroby zvukových dokumentov** sme v roku 2022 v dvoch **nahrávacích štúdiách** realizovali nahrávanie zvukových kníh a zvukových časopisov. Za mikrofónom sa vystriedalo 26 načitavateľov – hercov, hlásateľov a amatérov s kvalitným hlasovým prejavom. Niektoré tituly, najmä z oblasti odbornej a náučnej literatúry, boli nahrávané aj externe (24) a niektoré boli prevzaté z iných zdrojov (29). Po dvoch rokoch, poznačených pandemiou COVID-19, sa opäť podarilo zorganizovať a uskutočniť dobrovoľnícke načítavanie zamestnancami Východoslovenskej energetiky Holding, a. s., Košice, ktorí nezištne načítali 9 titulov zvukových kníh pre zrakovo postihnuté deti a mládež.

K 31. 12. 2022 bol **prírastok originálov zvukových kníh 228 titulov a prírastok originálov zvukových časopisov 116 čísel z 12 titulov.**

Všetky zvukové knihy, zvukové časopisy a prevzaté zvukové záznamy boli na **pracovisku digitálneho spracovania** podľa jednotlivých kapitol a častí následne zostrihané a spracované do formátu MP3 a na **pracovisku kopírovania** rozmnožené a spracované do finálnej podoby. Toto pracovisko taktiež zabezpečovalo postupnú obnovu starého knižničného fondu z kaziet na CD MP3 (180 titulov). Na **pracovisku digitalizácie** sa pokračovalo v digitalizácii zvukových časopisov z audiokaziet a CD audio a ich spracovávaní do MP3 formátu.

Všetky zvukové dokumenty sú archivované v **archíve originálov zvukových dokumentov** (fyzicky na nosičoch), ktorý k 31. 12. 2022 obsahoval **7 711 originálov zvukových kníh a 3 419 originálov zvukových časopisov.** Všetky nové zvukové dokumenty sú archivované vo formáte MP3 a v bezstratovom audio formáte na diskovom poli v **digitálnom archíve.**

V oblasti získavania nových načitavateľov bolo vykonaných osem hlasových skúšok zameraných na posúdenie hlasov potenciálnych adeptov, z nich štyri boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

Okrem plnenia edičného plánu sme spracovali objednávky z externého prostredia:

- 12 čísel zvukového Informačného magazínu mesta Levoča LIMKA, ktorý od roku 2006 nahrávame pre zrakovo postihnutých obyvateľov mesta Levoča pre objednávateľa Mestský úrad v Levoči,
- 12 čísel zvukového školského časopisu Bodka pre Združenie priateľov Základnej školy internátnej pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči.

Oddelenie zvukových štúdií naďalej úzko spolupracovalo s ostatnými oddeleniami pri sprístupňovaní zvukových kníh a zvukových časopisov prostredníctvom digitálnej knižnice, pri zavádzaní nových knižnično-informačných služieb a pri údržbe a obnove knižničného fondu.

VÝROBA DOKUMENTOV V BRILLOVOM PÍSME

V oblasti **výroby dokumentov v Braillovom písme** sme počas roka 2022 vyrábali publikácie v Braillovom písme, vo zväčšenom type písma a reliéfnej grafike z oblasti krásnej a odbornej literatúry, periodiká, kalendáre, reliéfne obrázky a pod.

Výroba dokumentov v Braillovom písme bola zabezpečovaná na týchto výrobných úsekoch:

SADZBA A KOREKTÚRA TEXTOV V BRILLOVOM PÍSME

Vysádzaných bolo 32 550 matric braillovských textov a skorigovaných 34 287 matric braillovských textov.

Dodané texty (rukopisy, knižné predlohy, predlohy na počítačových médiách) spracovávajú a graficky upravujú sadzači na počítačoch. V spolupráci s korektormi ich následne upravujú do

podoby vhodnej pre braillovskú tlač. Korektor zodpovedá za to, aby text pred tlačou spĺňal všetky kritériá súčasnej jazykovej správnosti, čistoty, terminológie a štylistiky.

Ďalším spôsobom získavania textov pre sadzbu je skenovanie čiernotlačových predlôh skenermi Panasonic KV-S 1058 Y a Bookeye 4 so softvérom Batch scan Wizard 5. Zoskenované dokumenty je nutné skonvertovať pomocou technológie OCR do plne editovateľných formátov a ďalej upravovať. Skenovanie využívame najmä pri spracovaní beletrie.

Neodmysliteľnou súčasťou úseku sadzby je aj sadzba a tlač textov v Braillovom písme na rôzne progresívne materiály vhodné do interiéru aj exteriéru (fólie, plasty, plechy z farebných kovov – mosadz, meď, hliník), a to vo forme rôznych tabuliek, označení a nápisov, ako aj pri tvorbe bodovej grafiky. Dodnes na tento účel slúži starý raziaci stroj zn. Marburger, ktorý už v súčasnosti nezodpovedá potrebám tlače týmto spôsobom.

Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky nám boli v roku 2022 pridelené účelovo určené finančné prostriedky v programe 08T0103 – Podpora kultúrnych aktivít RO a PO vo výške 170 tisíc eur na obstaranie nového emboséru Puma 7. Tento embosér nahradí doterajší mechanický stroj a bude slúžiť na profesionálnu tlač a zodpovedné, rýchle a efektívne riešenie objednávok zákazníkov, predovšetkým objednávok pre inštitúcie, ktoré pristúpili k označovaniu svojich priestorov a materiálov Braillovým písmom alebo bodovou grafikou. Jeho dodanie očakávame v prvej polovici roku 2023. So spustením tlače bude spojené vytvorenie priestorov pre inštaláciu Pumpy 7, prepojenie Pumpy so súčasne fungujúcimi systémami tlače v SKN, inštrukcia výrobcu a zaučenie zamestnancov.

Puma 7 nám poskytne predovšetkým:

- automatizovanú tlač, embosovanie, a to priamo z digitálnej predlohy,
- rýchle a presné vytlačenie matrice s Braillovým písmom, ale aj s bodovou grafikou,
- efektívne vytvorenie matric úpravou v digitálnom prostredí bez nevyhnutnosti prepisovania celej matrice pre každú chybu,
- integrované tlačenie priamo z prostredia programu Duxbury, ktorý používame na tlač ostatných publikácií.

TLAČ TEXTOV V BRAILLOVOM PÍSME

Vytlačených bolo celkom 242 389 listov. Na tlač textov v Braillovom písme boli využívané dve technológie tlače, digitálna a mechanická.

Digitálnu tlač zabezpečujeme na dvoch veľkokapacitných braillovských tlačiarnach Braillo 440 SW a Braillo 600 SR. Tlačiareň Braillo 440 SW sa využíva na tlač časopisov. Tlačiareň Braillo 600 SR slúži na tlač beletrie, učebníc a rôznych dokumentov.

Mechanická tlač je technológia, pri ktorej je potrebné vyrobiť matrice (durofolové, zinkové, medené alebo mosadzné) a samotná tlač sa realizuje na sklápacom kníhtlačovom lise. Tento spôsob je zdĺhavý a využíva sa pri textoch v kombinácii Braillovo písmo a čiernotlač.

KNIHÁRSTVO

Knihársky spracovaných bolo 1 438 zväzkov v hrebeňovej a špirálovej väzbe a 10 zväzkov vo väzbe V8.

V knihárskom spracovaní braillovskej tlače využívame niekoľko druhov väzieb:

- beletria: hrebeňová a špirálová väzba so zosilneným prešpánovým prebalom,
- časopisy a brožúry: väzba V1 – spinková väzba, V2 – lepená väzba, V3 – kombinácia spinkovej a lepenej väzby,
- tvrdá väzba V8 sa využíva podľa potreby.

EXPEDÍCIA

Vyexpedovaných bolo 6 797 zásielok braillovských časopisov, 6 221 zásielok zvukových časopisov a 324 individuálnych braillovských objednávok. Časť individuálnych objednávok tvorili zásielky papiera na slepeckú tlač a kalendárov na rok 2023.

Na úseku expedície sa spracovávajú a pravidelne aktualizujú databázy odberateľov periodických a neperiodických publikácií v Braillovom písme a vo zvukovom zázname. Expedície

časopisov vykonávame v súlade so stanoveným časovým harmonogramom zadávania a expedície periodík na príslušný kalendárny rok. Zásielky sú zabalené do transparentnej strečovej fólie a opatrené samolepiacimi adresnými štítkami. Rozosielanie zásielok vykonávame v spolupráci so Slovenskou poštou, a. s.

Našou novinkou je príprava e-shopu, ktorý plánujeme uviesť do prevádzky začiatkom roku 2023. V rámci e-shopu budeme vytvárať priestor na prezentovanie našich výrobkov, či už na priame zakúpenie, alebo výrobkov na objednávku. Predpokladaný zvýšený počet objednávok prinesie aj nevyhnutné zmeny v oblasti procesov v reťazci objednávka, sadzba, korektúra, tlač a konečná expedícia. Celý tento proces budeme musieť nastaviť tak, aby objednávky z e-shopu boli realizované bez zbytočného zdržania.

Porovnávací tabuľka vo výrobe dokumentov v Braillovom písme

Ukazovateľ	Počet	2018	2019	2020	2021	2022
Sadzba	matric	30 720	27 415	32 179	25 203	32 550
Korektúra	matric	31 719	33 718	33 541	30 109	34 287
Tlač	listov	300 637	337 922	326 654	272 308	242 389
Knihárstvo	hrebeňová väzba	1 898	1 924	1 892	1 327	1 438
	tvrdá väzba V8	60	4	31	14	10
Expedícia braillovských časopisov	zásielok	5 953	5 738	5 381	5 553	6 797
Expedícia zvukových časopisov	zásielok	8 253	7 787	7 144	6 787	6 221
Expedícia individuál. objednávok	zásielok	1 180	947	963	958	324

SLOVENSKÁ AUTORITA PRE BRAILLOVO PÍSMO

Vydaním Rozhodnutia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky o zmene a doplnení zriaďovacej listiny Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebandu v Levoči č. MK – 6728/2020-110/22938 zo dňa 15. 12. 2020 s účinnosťou **od 15. decembra 2020** plní úlohy **Slovenskej autority pre Braillovo písmo** (ďalej len „SABP“) naša inštitúcia. Týmto aktom si Slovenská republika splnila záväzok vytvorenia národnej autority Braillovho písma, ktorá má zaručiť existenciu štandardizovaného unifikovaného Braillovho písma potrebného na rozšírenie jeho používania pri vzdelávaní, zamestnávaní a v digitálnom prostredí informačných a komunikačných technológií. SKN má na tento účel vytvorené dve systematizované pracovné miesta – hlavného koordinátora SABP a metodika SABP.

Po prvom roku pôsobenia SABP hodnotíme tento rok ako úspešné začatie úloh, ktoré má SABP plniť. Aj v roku 2022 SABP pokračovala vo svojej činnosti vo viacerých oblastiach. Všetky úlohy boli komunikované s **Radou SABP** (ďalej len „rada“) na štyroch zasadnutiach rady, ale aj priebežne v rámci elektronickej korešpondencie a na to zriadenej mailovej diskusnej skupine. Rada SABP je zložená z expertov na Braillovo písmo – reprezentantov relevantných inštitúcií pracujúcich v oblasti vzdelávania a sociálnej rehabilitácie osôb so zrakovým znevýhodnením.

ŠTANDARDIZÁCIA BRAILLOVHO PÍSMA A RELIÉFNEJ GRAFIKY

V roku 2022 bola vydaná druhá časť príručky *Pravidlá písania a používania Braillovho písma v Slovenskej republike. Písanie znakov a symbolov v Braillovom písme v základných zápisoch prírodovedných predmetov*. ISBN 978-80-18-10780-5. Príručka vyšla v Braillovom písme, vo zväčšenej

čiernotlači a v bodovej grafike. Dostupná je taktiež na internetovej stránke SABP vo viacerých formátoch.

V súvislosti s **hudobným brailovým notopisom** prebehli v priebehu roka 2022 intenzívne diskusie o potrebách šandardizácie v tejto oblasti. Po diskusii s profesionálnymi nevidiacimi hudobníkmi a po odsúhlasení radou SABP vydala stanovisko k štandardu brailového notopisu na Slovensku, ktoré spolu s informáciami o notovej literatúre na Slovensku a v Českej republike publikovala na svojej webovej stránke. Všeobecnými pravidlami, ktorými sa na Slovensku riadime pri prepise nôt do Braillovoho písma, sú medzinárodné pravidlá brailového notopisu z roku 1996 (New International Manual of Braille Music Notation by The Braille Music Subcommittee World Blind Union. Zostavovateľka: Bettye Krolick). Na Slovensku sa riadime ich prekladom a adaptáciou v učebniciach notopisu: Jelínek Jiří: Učebnice notopisu nevidomých; Jelínek Jiří: Notopis v reliéfu; Jelínek Jiří: Notopis / Přehled znakov Brail. mezinárodního notopisu. Okrem zverejnenia týchto informácií v súbornom článku na webovej stránke SABP monitoruje zahraničné diskusné skupiny nevidiacich hudobníkov a poskytuje telefonické aj e-mailové konzultácie v oblasti hudobného notopisu.

V oblasti **Braillovo písma v digitálnom prostredí** SABP iniciovala tvorbu tabuľky základného slovenského šesťbodového brailového kódu pre knižnicu Liblouis. Zadefinovanie všetkých potrebných znakov do tejto tabuľky bolo úspešne ukončené a v júni 2022 bola tabuľka v rámci nového release knižnice Liblouis zverejnená. Takto bude všetkým asistenčným technológiám a programom využívajúcim brail dostupná pri aktualizácii na nové verzie zahŕňajúce novú knižnicu Liblouis. Rovnako SABP upravila aj dočasnú tabuľku slovenského brailového 8-bodového zápisu pre program JAWS.

SABP v snahe o korektné vyjadrovanie sa v odbornej literatúre o braili oslovila Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra a po konzultácii s ním vydala **stanovisko o používaní slova brail** a príslušných odvodených slovných druhov v slovenskom jazyku.

PROPAGÁCIA A OSVETA BRAILLOVHO PÍSMA

SABP má na webovej stránke SKN vytvorenú samostatnú podstránku <https://www.skn.sk/sabp> pre podrobnejšie informácie o SABP.

SABP od začiatku roka 2022 začala vydávať **podcast Stobodové šesťbodové**. Jedenkrát do mesiaca vyšla nová epizóda podcastu zameraná na rôzne aspekty brailu a reliéfnej grafiky v živote nevidiaceho človeka. Podcast má stabilnú poslucháčsku základňu, každý mesiac bola nová epizóda oznamovaná viacerými kanálmi sociálnych sietí a elektronickej korešpondencie. V roku 2022 vyšlo 12 častí podcastu a v jeho vydávaní SABP bude pokračovať aj v roku 2023. Poslucháčka základňa podľa štatistík: 79 % Slovensko, 14 % Česká republika, 5 % Spojené štáty americké, menej ako 1 % Chorvátsko, Maďarsko, Dánsko, Nemecko a Rumunsko, s celkovým vypočítaním 882 prehratí všetkých častí.

SKN uviedla 23. júna 2022 slávnostnú premiéru **dokumentárneho filmu Nevidím**. Film je súčasťou osvetovej kampane SABP a predstavuje modernú prezentáciu Braillovo písma v živote nevidiaceho. Je výsledkom náročného, niekoľko mesačného spracúvania témy, nakrúcania a precizovania detailov. Oslovuje nevidiacich a širokú verejnosť, upozorňuje na dôležitosť Braillovo písma v každodennom živote nevidiaceho, či už pri pracovných alebo voľnočasových aktivitách. Zdôrazňuje potrebu jeho výskytu na verejných priestranstvách, pri využívaní produktov, služieb a podobne. Film obsahuje audiokomentár pre nevidiacich v podobe vnútorných dialógov postáv a titulky v slovenskom jazyku. Ukazuje sa, že sme na prezentáciu Braillovo písma zvolili správny nástroj a pútavú formu, pretože film za necelé prvé dva týždne videlo viac ako 1 200 ľudí. Film je možné nájsť na webovej stránke knižnice, v rámci podstránky SABP. V októbri 2022 sme na Youtube kanáli SKN prezentovali aj anglickú verziu filmu v plnom znení audio stopy a titulkov v angličtine. V novembri sme publikovali film s posunkovým jazykom pre nepočujúcich. Koncom roka 2022 mal

film v slovenskom jazyku viac ako 3 200 videní na Youtube a anglická verzia viac ako 300 videní. Film bol taktiež ponúknutý na odvysielanie v RTVS.

SABP spolupracovala na návrhu novej služby, v rámci ktorej plánujeme umožniť nevidiacim možnosť nakupovania literatúry v Braillovom písme prostredníctvom **internetového obchodu SKN**. Dosaiaľ na Slovensku absentovala možnosť zakúpenia literatúry v Braillovom písme, preto pri navrhovaní služby spolupracovala aj SABP. Ku koncu roka 2022 bol e-shop zriadený a napĺňaný obsahom, v roku 2023 bude spustený pre zákazníkov a čitateľov. Úlohou SABP bude i naďalej monitorovanie obsahu e-shopu a pridávanie takých tovarov a služieb, ktoré prispievajú k rozvoju zručností používania brailu a reliéfnej grafiky.

SABP popularizovala činnosť SKN aj samotné Braillovo písmo prostredníctvom nového propagačného letáku o Braillovom písme, o činnosti a službách SKN, o podcaste SABP i o súťažiach SABP. Po konzultácii s inštitúciami pre zrakovo postihnutých bol leták distribuovaný nevidiacim frekventantom Rehabilitačného strediska pre zrakovo postihnutých v Levoči, žiakom Spojenej školy internátnej v Levoči (základná škola) a žiakom Spojenej školy internátnej (odborné učilište).

Vydali sme **Šlabikár Braillovho písma pre dospelých nevidiacich** v Braillovom písme ako nové vydanie a v roku 2022 sme k nemu vytvorili aj čiernotlačovú verziu. SABP konzultovala praktické využitie tejto publikácie s Rehabilitačným strediskom pre zrakovo postihnutých v Levoči, čiernotlačová verzia knihy bola ponúknutá Únii nevidiacich a slabozrakých Slovenska k výkonu sociálnej rehabilitácie zahŕňajúcej aj čítanie a písanie v braili. V úzkej spolupráci s občianskym združením SLOVO sme sociálno-rehabilitačným pracovníkom Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska poskytli literatúru pre ich študentov a frekventantov na rozvoj hmatového vnímania a získavanie zručností v používaní Braillovho písma.

PREZENTÁCIA SABP V MÉDIÁCH

SABP prezentovala svoju činnosť aj dôležitosť Braillovo písma pre nevidiacich vo viacerých mediálnych vystúpeniach, z ktorých väčšina je zverejnená na internete a dostupná priamo zo stránky SABP. Boli to predovšetkým tieto vystúpenia:

- Rozhlas a televízia Slovenska – Rádio Regina Západ. Rozprávanie ku Svetovému dňu Braillovho písma, 3. 1. 2022,
- Rádio Lumen: Relácia Svetlo nádeje. Aké miesto má Braillovo písmo v živote nevidiaceho dnes?, 16. 1. 2022,
- TV Lux: Relácia Doma je doma. Zo šerosvitu do informačného novoveku, 31. 3. 2022,
- Rozhlas a televízia Slovenska: Regina/denný magazín o živote v regiónoch. Rozhovor o Braillovom písme a o filme Nevidím, 22. 6. 2022,
- Rozhlas a televízia Slovenska: Relácia Analýzy a diskusie. Predstavenie SABP, jej činnosti a filmu Nevidím, 28. 7. 2022,
- Portál Technológie bez zraku: Rozhovor o digitálnom braili v digitálnom prostredí a na viacriadkových brailových displejoch, 12. 9. 2022,
- Quark, magazín o vede a technike: Článok o podcaste Stobodové šesťbodové, august 2022,
- Quark, magazín o vede a technike: Príspevok o technológiách v živote nevidiacich a o braili v živote nevidiacich, 2 časti, december 2022.

PREDNÁŠKOVÁ ČINNOSŤ SABP

- Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta, Inštitút Juraja Páleša v Levoči. Braillovo písmo v živote nevidiaceho, 5. 4. 2022,
- online prezentácia Braillovho písma, činnosti SABP a SKN, detailné technické pozadie digitálneho brailu pre spoločnosť Hotovo, s. r. o. Diskusia o vytvorení programu Brillee na úpravu digitálnej brailovej knižnice Liblouis, 21. 4. 2022,

- online prezentácia Braillovo písma v prednáškach pre Úniu nevidiacich a slabozrakých Slovenska v rámci akreditovaného programu Kurz inštruktorov sociálnej rehabilitácie pre občanov so zrakovým postihnutím, 23. 5. 2022 a 24. 5. 2022,
- prezentácia činnosti SABP, digitálnej knižnice a projektu e-Braille frekventantom Rehabilitačného strediska pre zrakovo postihnutých v Levoči, 3. 6. 2022,
- slávnostná premiéra filmu Nevidím, panelová diskusia s jeho tvorcami a hlavnými protagonistami, zasadacia miestnosť SKN, 23. 6. 2022,
- prezentácia činností SKN a SABP pre Centrum podpory študentov so špecifickými potrebami, 12. 7. 2022,
- prezentácia SABP (aktivít SABP, nových technológií v oblasti brailu a filmu Nevidím) v Tේčko Plus – online diskuze a podcast o technológiách pro zrakově postižené, Tyflokabinet Praha v rámci projektu SONS Online, 18. 8. 2022,
- nahrávanie podcastu Stobodové šesťbodové + video-prezentácia brailových zápisníkov na Youtube kanáli SKN Levoča, 8. 9. 2022,
- Prezentácia Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči a práce SABP v panelovej diskusii: Sister Cities Conference 2022 - Know Before You Go! Global Cleveland, 19. 10. 2022, vysielané online,
- online prezentácia práce korektora Braillovo písma a SABP na aktivite Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo Zvolene: prezentácia študentom formou otázok (ako relácia Incognito) + krátka prezentácia SKN, činností SABP a Braillovo písma, 20. 10. 2022,
- prezentácia dokumentárneho filmu Nevidím na medzinárodnej konferencii Múzea a galérie bez bariér IV. v Dubnickom múzeu v Dubnici nad Váhom, 9. 11. 2022, vysielané online,
- prezentácia činnosti SKN a SABP na online konferencii Podzimní Agora 2022. Středisko Teiresiás, 3. 11. 2022,
- prezenčná prezentácia SKN a činnosti SABP v Spojenej škole internátnej v Levoči pri príležitosti Dňa nevidiacich, 11. 11. 2022.

VZDELÁVACIA ČINNOSŤ SABP

- *Prístupný život – inkluzívnejší život o prístupnosti pre ľudí so zrakovým postihnutím.* Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Funka (Švédsko), Teiresiás – Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky, Masarykova univerzita Brno (Česká republika), online konferencia, 22. 2. 2022,
- *What Challenges for Books and Reading in Europe?* EDRLab - European Digital Reading Lab (Francúzsko), online konferencia, 24. 2. 2022,
- *Virtual Assistive Technology Expo.* University of South Carolina, 1. 3. 2022,
- Prvý online webinár medzinárodnej odbornej skupiny STEM BLV group: Science, Technology, Engineering and Mathematics of blind and visually impaired, 20. 4. 2022,
- 2022 HAVIN Insight Expo – BYOB: Be Your Own Boss. Houston Area Visually Impaired Network (HAVIN), 30. 4. 2022,
- Právo na zapojenie do verejného a politického života. Online konferencia, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska. Súčasť projektu PARVIS koordinovaného Európskou úniou nevidiacich (EBU) a realizovaného jej členskými organizáciami v 8 krajinách EÚ, podporeného z programu EÚ „Práva, rovnosť a občianstvo“, 9. 5. 2022,
- SABP na prezentácii edukačnej hračky Brailík, tvorca Martin Dvorecký. Zber informácií a nahrávka pre podcast Stobodové šesťbodové, 3. 6. 2022,
- Midterm Executive Meeting of the International Council on English Braille. Braille Literacy Canada, 5. 6. 2022 až 9. 6. 2022,
- Duxbury webinar. Online webinár spoločnosti American Printing House so šiestimi lekciami pre software Nimpro a Duxbury od spoločnosti Duxbury Systems na prepisovanie textu do Braillovo písma, 7. 6. 2022 až 23. 6. 2022,
- ViewPlus Technologies: Online IVEO webinar: Create audio-tactile learning material quickly with VP IVEO. Presenter: Rebecka Boman and Gaby Herden, 18. 7. 2022,

- Online webinár Raised Maths presentations. Tvorba matematiky v hmatovej forme a v braili, 27. a 28. 9. 2022,
- Konferencia INSPo Online 2022. (INSPo - Internet a informační systémy pro osoby se specifickými potřebami), 3. 11. 2022.

KONZULTAČNÁ ČINNOSŤ SABP

- MOLPIR, s. r. o., Bratislava – Braillovo písmo na tlačidlách autobusov,
- Zoologická záhrada v Bratislave – orientačné tabule v Braillovom písme a reliéfnej grafike, konzultácia k podávanému projektu,
- Cultura Humana, o. z., Bratislava – príprava booklet-u v Braillovom písme, konzultácia k podávanému projektu,
- Hotovo, s. r. o., Košice – Liblouis editor – program na prácu s knižnicou Liblouis,
- Botanická záhrada v Košiciach – orientačné tabule v Braillovom písme a reliéfnej grafike, konzultácia k podávanému projektu,
- Turčianska knižnica v Martine – sprístupňovanie knižnice technológiami a brailom, SABP je odborným garantom projektu,
- Hotovo, s. r. o., Košice – digitalizácia brailu v budúcnosti, náčrt možného projektu,
- individuálne konzultácie študentov stredných škôl – gymnázium v Spišskej Novej Vsi, konzervatórium v Bratislave.

DOMÁCA SPOLUPRÁCA SABP

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska. Online stretnutie pracovnej skupiny pre kompenzačné pomôcky. SABP sa stala členom pracovnej skupiny na neurčitý čas (28. 3. 2022).

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva. Online pracovné stretnutie so zástupcami Slovenského národného strediska pre ľudské práva vo veci začatia vzájomnej spolupráce, výmeny informácií a hľadania obsahových prienikov pri podpore uplatňovania ľudských práv a zásad rovnakého zaobchádzania s dôrazom na osoby so zdravotným postihnutím (13. 5. 2022).

Národný inštitút vzdelávania a mládeže. Diskusné stretnutie SABP so zástupcami Národného inštitútu vzdelávania a mládeže za účasti riaditeľa SKN, predsedu Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska a vedúceho Centra špeciálno-pedagogického poradenstva v Levoči. Témy stretnutia: špeciálne a integrované vzdelávanie, tvorba literatúry pre žiakov/študentov so zrakovým postihnutím, trendy tvorby a prípravy edukačných materiálov v zahraničí, podpora tvorby prispôbených učebníc a materiálov v legislatíve u nás a v zahraničí, rozsah kompenzácie obmedzenia zrakovej funkcie a iných funkcií pri vzdelávaní (16. 6. 2022).

Národný inštitút vzdelávania a mládeže. Participácia na Tvorbe metodík pre pedagógov k pomôckam pre žiakov so zdravotným postihnutím (od 7/2022 doteraz).

Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. Rozvoj spolupráce v oblasti označovania vlakov Braillovým písmom v budúcnosti (od 8/2022 doteraz).

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska. Spoluorganizovanie súťaže v čítaní a písaní v Braillovom písme a prezentácia činnosti SABP na tejto súťaži. Krajské stredisko ÚNSS v Košiciach. 24. 8. 2022.

Účasť na súťaži v čítaní a písaní v Braillovom písme a prezentácia činnosti SABP na tejto súťaži. Krajské stredisko ÚNSS v Trnave. 8. 11. 2022.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA SABP

Európska únia nevidiacich (EBU). SABP je členom pracovnej skupiny Braille Workgroup Európskej únie nevidiacich (European Blind Union), kde ako platný člen spolupracuje so zástupcami iných štátov v oblasti tvorby, výučby, výskumu a propagácie Braillovoho písma a reliéfnej grafiky. Taktiež sa podieľa na tvorbe metód vyučovania hmatového získavania informácií, na prezentácii dôležitosti produkcie a používania Braillovoho písma a reliéfnej grafiky na celoeurópskej úrovni.

Online stretnutia pracovnej skupiny sa konajú raz mesačne a skupina plní úlohy zadané EBU, aby problematika Braillovo písma bola aj v európskom rozmere zodpovedne riešená, s pokrytím všetkých dôležitých oblastí jeho využívania.

Hlavný koordinátor SABP sa zúčastnil prezenčného stretnutia pracovnej skupiny Braille Workgroup of EBU v Madride (21. až 25. 9. 2022): Nakrúcanie videa o využívaní a tvorbe Braillovo písma pre EBU; Odborné diskusie s expertmi v oblasti tvorby, propagácie a edukácie Braillovo písma, témy riadených panelových diskusií: Špeciálne zápisy Braillovo písma (hudobný notopis, matematický zápis, iné odborné predmety), formy hmatového písma a označovania na verejných priestranstvách (reliéf, embosovaná latinka, brail), produkcia brailu a reliéfnej grafiky, vzdelávanie detí v oblasti brailu a reliéfnej grafiky, vzdelávanie dospelých ľudí čeliacich náhlej strate zraku v oblasti brailu a reliéfnej grafiky.

Livingbraille.eu. Od 1. 5. 2022 bolo spustené celoeurópske online fórum založené s podporou Európskej únie nevidiacich. SABP je od počiatku jedným z administrátorov tohto fóra a jedným z najčastejších prispievateľov.

Institut National des Jeunes Aveugles (INJA, Francúzsko). Nadviazanie novej budúcej spolupráce s INJA a dohodnutie možnosti prezentácie SKN a SABP na počesť 70. výročia pochovania Louisa Brailly v Pantheone v Paríži dňa 22. júna 2022 (18. 5. 2022).

American Printing House for the Blind (APH) a Daisy Consortium. Od septembra 2022 je SABP aktívnym členom v projekte, ktorý otvorili pre odborníkov na celom svete organizácie American Printing House for the Blind (APH) a Daisy Consortium. V rámci tohto projektu a vytvorenej platformy na online diskusie otvorili novú pracovnú skupinu na vývoj nového formátu pre zápis digitálneho brailu EBRF (Enhanced Braille Ready Format). V rámci tejto skupiny prebiehajú diskusie na Githubu. Rovnako bola zriadená pracovná skupina pre tvorbu pravidiel a metodík pre zobrazovanie bodovej grafiky v digitálnom prostredí. SABP je členom oboch pracovných skupín, EBRF Digital Braille Workgroup aj Tactile graphics Workgroup.

PLÁN NA ROK 2023

SABP v roku 2023 plánuje uskutočniť:

- vydanie ďalšej časti príručky o grafickej úprave brailových textov,
- prednášku o Braillovom písme a reliéfnej grafike na Pedagogickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove,
- ďalšie prednášky a akcie na podporu propagácie Braillovo písma a reliéfnej grafiky,
- odborné stretnutia a semináre s témou rozvíjania zručností nevidiacich a slabozrakých v používaní reliéfnej grafiky,
- aktivity na podporu vzdelávania zrakovo postihnutých v oblasti študijných materiálov a učebníc,
- naďalej aktívna účasť v pracovnej skupine pre brail EBU a v pracovných skupinách pre EBRF a Tactile Graphics v projekte APH a DAISY,
- administrácia portálu livingbraille.eu,
- zveľaďovanie e-shopu SKN pridávaním produktov súvisiacich s Braillovým písmom a reliéfnou grafikou, aby boli takéto materiály pre nevidiacich a slabozrakých dostupnejšie ako tomu bolo v minulosti,
- zveľaďovanie digitálnej knižnice SKN o brailové knihy v projekte e-Braille,
- pokračovanie vo vydávaní podcastu Stobodové šesťbodové.

3 Ciele organizácie a prehľad ich plnenia

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči uzatvorili „Kontrakt č. MK-2656/2022-242/1377 na rok 2022“ v znení dodatku č. 1. Tento kontrakt je interný plánovací a organizačný dokument, ktorého cieľom je sprehľadniť vzťahy medzi ústredným orgánom štátnej správy a organizáciou v jeho pôsobnosti, v oblasti realizácie činností a ich financovania pri plnení verejných funkcií a verejnoprospešných činností.

Kontrakt bol uzatvorený v súlade so zriaďovacou listinou SKN na poskytovanie verejných služieb a realizáciu nasledovných činností:

- **výkon odborných knižničných činností** podľa zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. (ďalej len „knižničný zákon“),
- **edičná a vydavateľská činnosť,**
- **pri plnení činností a realizácii aktivít prihliaďať na špecifické potreby osôb so zdravotným znevýhodnením** v rámci technických, finančných a personálnych možností.

Činnosti SKN napĺňali najmä nasledovné ciele a ich merateľné ukazovatele:

V rámci odborných knižničných činností

- zabezpečiť každoročné rozšírenie knižničného fondu v počte minimálne 4 300 knižničných jednotiek,
- každoročne zabezpečiť spolu minimálne 53 000 absenčných a prezenčných výpožičiek,
- každoročne zabezpečiť minimálne 1 000 aktívnych používateľov a 23 000 návštevníkov knižnice,
- zabezpečiť automatizované spracovanie celého prírastku knižničných jednotiek,
- rozvíjať spoluprácu s partnerskými organizáciami pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých v zahraničí (napr. účasť na medzinárodných konferenciách, sympóziách, veľtrhoch a pod.).

V rámci edičnej a vydavateľskej činnosti

- činnosť redakcie, zvukových štúdií a braillovskej tlače a expedície, v tom:
 - vydať 17 titulov časopisov určených nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým,
 - vydať 6 druhov kalendárov na rok 2023 určených nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým,
 - zabezpečiť výrobu 180 titulov zvukových kníh v rozsahu 2 000 hodín čistého času zvukového záznamu,
 - zabezpečiť výrobu 440 zväzkov kníh v Braillovom písme (cca 125 titulov kníh),
 - rozvíjať spoluprácu s partnerskými organizáciami pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých v zahraničí (napr. účasť na medzinárodných konferenciách, sympóziách, veľtrhoch a pod.).

ODBORNÁ KNIŽNIČNÁ ČINNOSŤ

Porovnávací tabuľka plánovaných a skutočných ukazovateľov

Ukazovateľ	Plán na rok 2022	Skutočnosť k 31. 12. 2022	Plnenie v %
Doplnenie knižničného fondu (v knižničných jednotkách)	4 300	5 089	118
Zakúpenie nových titulov na ďalšie spracovanie	320	369	115
z toho: na spracovanie v Braillovom písme	130	137	105
na spracovanie vo zvuku	190	232	122
Výpožičky v knižničných jednotkách	53 000	73 987	139
z toho: dokumenty v Braillovom písme	8 000	8 559	107
zvukové dokumenty	15 500	15 319	99
elektronické dokumenty	25 000	42 810	171
putovné súbory zvukových dokumentov	4 500	7 299	162
Aktívni používatelia	1 000	1 226	122
Návštevnosť knižnice	23 000	36 468	158
Sprístupnenie on-line zvukových kníh a časopisov	600	550	92
Kultúrno-výchovné podujatia	30	38	126

Knižnica budovala, spracovávala, uchovávala, ochraňovala a sprístupňovala špecializovaný knižničný fond prístupný všetkým kategóriám požívateľov. **Knižničný fond tvoria dokumenty spracované v špeciálnych formách – v Braillovom písme, vo zväčšenom type písma, vo zvukovom zázname, v reliéfnej grafike a v elektronickej forme.** Ide predovšetkým o beletriu, náučnú literatúru zo všetkých vedných odborov, hudobniny, odporúčané čítanie pre deti a mládež, literatúru cudzích jazykov, monografie a periodiká. Nosnou prioritou v knižničnej činnosti bolo zvyšovanie kvality a úrovne poskytovania knižnično-informačných služieb so zreteľom na požiadavky a potreby používateľov.

Doplňovanie knižničného fondu

K 31. 12. 2022 bol KF doplnený o 5 089 knižničných jednotiek. Zvukové dokumenty tvorili 3 801 kn. j. a dokumenty v Braillovom písme 1 055 kn. j. V porovnaní s plánovanými ukazovateľmi sme prírastok prekročili o 789 kn. j., čo predstavuje plnenie plánu na 118 %.

Zakúpenie nových titulov na ďalšie spracovanie

Akvizičná a edičná činnosť sa riadila plánom činnosti akvizičnej komisie, ako aj podnetmi, pripomienkami a požiadavkami používateľov. Do výberu kníh sa aktívne zapájali používatelia, ktorí predkladali svoje návrhy, požiadavky a pripomienky knihovníkom vo výpožičných službách. Používatelia majú na webovej stránke SKN k dispozícii priečinok – Návrhy čitateľov do edičného plánu, kde môžu poslať svoje tipy a námety. Akvizičná komisia sa v hodnotenom období stretla na troch zasadnutiach a zadala do výroby 369 titulov (232 titulov do zvukového záznamu a 137 titulov do Braillovho písma). Plán v tomto ukazovateli sme splnili na 115 %.

Výpožičky

Knižnica zrealizovala celkovo 73 987 výpožičiek, z toho 15 319 výpožičiek zvukových dokumentov (plnenie plánu na 99 %), 42 810 elektronických dokumentov z digitálnej knižnice SKN (plnenie plánu na 171 %), 8 559 braillovských dokumentov (plnenie plánu na 107 %), 7 299 výpožičiek pracoviskám pre ZP vo verejných knižniciach (plnenie plánu na 162 %). Celkové plánované ukazovatele sme splnili na 139 %.

Aktívni používatelia

K 31. 12. 2022 knižnica registrovala 1 226 aktívnych používateľov (z toho 138 používateľov do 15 rokov). Zaregistrovali sme 88 nových používateľov. Plánovaný ukazovateľ bol splnený na 122 %.

Návštevnosť knižnice

Ukazovateľ návštevnosti pozostáva z fyzickej a virtuálnej návštevnosti knižnice (návštevníci prostredníctvom KIS Virtua, návštevníci webovej stránky), taktiež zahŕňa počet účastníkov kultúrno-výchovných podujatí a návštevnosť čítárne. K 31. 12. 2022 sme evidovali spolu 36 468 návštevníkov (plnenie plánu na 158 %), z toho 1 414 návštevníkov osobne navštívilo jej pracoviská, 7 507 využilo služby prostredníctvom KIS Virtua, webovú stránku si prezrelo 26 677 návštevníkov, 74 využilo služby čítárne a 796 účastníkov sa zúčastnilo kultúrno-výchovných podujatí.

Sprístupnenie online zvukových kníh a časopisov

Digitálna knižnica SKN je navrhnutá tak, aby spĺňala štandardy na prístupnosť aplikácií pre osoby so zrakovým postihnutím. V hodnotenom období sme rozšírili ponuku digitálnej knižnice o ďalších 550 zvukových kníh a časopisov, čo predstavuje plnenie na 92 %. V priebehu roka 2022 si stiahli čitatelia z webovej stránky knižnice 42 810 elektronických súborov. V hodnotenom období využívalo digitálnu knižnicu 578 aktívnych používateľov.

Kultúrno-výchovné podujatia

V roku 2022 bolo zorganizovaných 38 podujatí (plnenie na 126 %), ktorých sa zúčastnilo 796 návštevníkov.

Názov činnosti: Výkon odborných knižničných činností

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa economickej klasifikácie	VÝDAVKY celkom		FINANČNÉ KRYTIE					
			Z prostriedkov ŠR		Z tržieb a výnosov		Z iných zdrojov	
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	144 312	196 629	141 112	196 629	3 200			
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	52 203	51 435	52 203	51 435				
630 - Tovary a služby spolu	23 600	17 322	23 600	17 322				
640 - Bežné transfery spolu	2 621	6 071	2 621	6 071				
600 - Bežné výdavky spolu	222 736	271 457	219 536	271 457	3 200			
700 - Kapitálové výdavky spolu								
600 + 700 SPOLU	222 736	271 457	219 536	271 457	3 200			

Poznámka: * údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2022

** skutočnosť čerpania za rok 2022 v celých číslach

EDIČNÁ A VYDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

REDAKČNÁ ČINNOSŤ

V roku 2022 SKN vydala 17 titulov časopisov určených nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým a 6 druhov kalendárov na rok 2023, čím splnila ukazovatele definované v kontrakte na rok 2022.

VÝROBA ZVUKOVÝCH DOKUMENTOV

NAHRÁVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH

Nahranych bolo 200 titulov zvukových kníh v rozsahu 2 296 hodín čistého času zvukového záznamu (ďalej len „ččzz“), z toho:

- 176 titulov zvukových kníh v rozsahu 2 005 hodín ččzz v nahrávacích štúdiách,
- 24 titulov zvukových kníh v rozsahu 291 hodín ččzz externe.

Plán na rok 2022	Skutočnosť k 31. 12. 2022	Plnenie v %
180 titulov	200	111
2 000 hodín ččzz	2 296	115

NAHRÁVANIE ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Nahranych bolo 14 titulov zvukových časopisov v počte 140 čísel v rozsahu 178 hodín ččzz, z toho:

- 12 titulov zvukových časopisov v rozsahu 171 hodín ččzz vydávaných SKN,
- 2 tituly zvukových časopisov v rozsahu 27 hodín ččzz vydávaných externými vydavateľmi.

Plán na rok 2022	Skutočnosť k 31. 12. 2022	Plnenie v %
140 čísel	140	100

DIGITÁLNE SPRACOVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH A ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Digitálne spracovaných v systéme MP3 bolo:

- 186 titulov zvukových kníh v rozsahu 2 174,5 hodín ččzz,
- 29 titulov prevzatých zvukových kníh v rozsahu 281,5 hodín ččzz,
- 13 titulov zvukových časopisov v počte 128 čísel v rozsahu 162 hodín ččzz.

Plán na rok 2022	Skutočnosť k 31. 12. 2022	Plnenie v %
180 titulov zvukových kníh	215	119
2 200 hodín ččzz	2 456	112

KOPÍROVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH A ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Rozmnožených na CD-R nosiče bolo (vrátane potlače CD a ich obalov):

- 206 titulov zvukových kníh v počte 3 846 kópií v rozsahu 2 304 hodín ččzz,
- 180 titulov zvukových kníh (zdigitalizovaných) v počte 920 kópií v rozsahu 1880 hodín ččzz,
- 13 titulov zvukových časopisov v počte 6 917 kópií.

Plán na rok 2022	Skutočnosť k 31. 12. 2022	Plnenie v %
180 titulov zvukových kníh	206	114
180 titulov zvuk. kníh zdigital.	180	100
8 080 kópií zvuk. časopisov	6 917	86

DIGITALIZÁCIA ZVUKOVÝCH KNÍH A ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Z audiokaziet a CD audio bolo zdigitalizovaných a do MP3 formátu spracovaných 219 čísel zvukového časopisu Prameň z rokov 1994 – 2004 v rozsahu 615 hodín ččzz.

Plán na rok 2022	Skutočnosť k 31. 12. 2022	Plnenie v %
250 titulov	219	88
450 hod.	615	137

POROVNANIE PLNENIA CIEĽOV VO VÝROBE ZVUKOVÝCH DOKUMENTOV V ROKOCH 2020 – 2022

Ukazovateľ	Počet	2020	2021	2022
Nahrávanie zvukových kníh	titulov	185	150	200
	hodín ččzz	2 355	2 066,5	2 296
Nahrávanie zvukových časopisov	titulov	140	140	140
	hodín ččzz	174	178	178
Digitálne spracovanie zvukových kníh	titulov	190	173	215
	hodín ččzz	2 390	2 290,5	2 456
Digitálne spracovanie zvukových časopisov	titulov	128	128	128
	hodín ččzz	162	166	166
Kopírovanie zvukových kníh	titulov nových	204	181	206
	hodín ččzz	2 471	2 272	2 304
	titulov starých	180	180	180
	hodín ččzz	2 068	2 111,5	1 880
Kopírovanie zvukových časopisov	CD nosičov	7 999	7 617	6 917
Digitalizácia zvukových kníh/zvukových časopisov	titulov	204/0	1 164/102	0/219
	hodín ččzz/CD	1 655	16 474/250	615/219

Komentár k vyhodnoteniu cieľov a merateľných ukazovateľov formulovaných v kontrakte:

Napriek určitým obmedzeniam v súvislosti so šírením koronavírusu v 1. polroku 2022 sa plánované úlohy oddelenia zvukových štúdií v roku 2022 podarilo splniť. Pokles oproti plánu sme zaznamenali v oblasti kopírovania zvukových časopisov na CD, ktorý bol spôsobený nižším počtom predplatiteľov zvukových časopisov na CD. Na pracovisku digitalizácie bolo zdigitalizovaných o 31 časopisov menej, avšak v ukazovateli čistý čas zvukového záznamu, vzhľadom na potrebu ich následného spracovania, bol plán značne prekročený. Nad rámec plánu oddelenia toto pracovisko zabezpečovalo aj iné operatívne úlohy (návrhy reliéfnych obrázkov pre braillovskú tlač).

VÝROBA DOKUMENTOV V BRAILLOVOM PÍSME

KNIHY V BRAILLOVOM PÍSME

Podľa edičného plánu bolo pre výpožičný proces v knižnici vyrobených **150 titulov kníh v Braillovom písme v 507 zväzkoch**.

Plán na rok 2022	Skutočnosť	Plnenie v %
440 zväzkov	507	115,23

POROVNANIE VÝROBY KNÍH V BRAILLOVOM PÍSME V ROKOCH 2018 – 2022

Počet	2018	2019	2020	2021	2022
titulov	132	140	140	105	150
zväzkov	439	439	536	408	507
priemer zväzkov na jeden titul	3,33	3,13	3,83	3,89	3,38

ČASOPISY

Vyrobených bolo **6 titulov časopisov v Braillovom písme** v počte 38 čísel a **3 tituly časopisov vo zväčšenom type písma** v počte 22 čísel. Náklad časopisov sa odvíjal od počtu predplatiteľov.

Časopisy sú spracovávané v programe Microsoft Word, verzia pre nevidiacich je preklopená do programu Duxbury Braille Translator. Po vykonaní jazykovej a grafickej úpravy textu sa časopisy tlačia na tlačiarni Braillo 600 SR, ktorá umožňuje tlač štyroch strán naraz. Pri knihárskom spracovaní časopisov používame zošitový typ väzby V1.

RELIÉFNA GRAFIKA

Reliéfne obrázky boli vyrábané do kalendárov a objednávok z externého prostredia. Matrice reliéfnych obrázkov zhotovovali externí autori spôsobom tzv. vrstvenej reliéfnej grafiky.

V roku 2022 bolo zhotovených 36 matric, z ktorých sa vytlačilo 3 322 obrázkov vákuovým tvarovaním za tepla.

Prehľad vyrobených reliéfnych obrázkov:

- Sprievodca expozíciou Poklady minulosti pre Novohradské múzeum a galériu v Lučenci, 1 matrica, 5 obrázkov,
- reliéfne obrázky zvierat pre Zoologickú záhradu v Spišskej Novej Vsi, 33 obrázkov (dotlač),
- nástenný reliéfny kalendár na rok 2022 (dotlač), 585 obrázkov,
- brožúra s reliéfny obrázkom pre Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi, 1 matrica, 50 obrázkov,
- reliéfne obrázky rastlín pre BotaniKE, o. z., Košice, 6 matric, 6 obrázkov,
- brožúra Motivačný atlas ústneho zdravia pre deti a dospelých s poruchami zraku pre Mgr. Elenu Schwirianovú, 9 matric, 243 obrázkov,
- brožúra Modlitby matiek pre Hnutie Modlitby matiek z komunity Útecha, n. o., Bratislava, 1 matrica, 100 obrázkov,
- propagačných materiálov pre projekt Debarierizácia hradu Šariš pre Mesto Veľký Šariš, 1 matrica, 50 obrázkov,
- nástenný reliéfny kalendár na rok 2023, 13 matric, 2 210 obrázkov,
- knihy z edičného plánu v Braillovom písme, zväčšenej čiernotlači a reliéfnej grafike:
 - Kaiser, Pavol : Malá lienka v Afrike, 2 matrice, 20 obrázkov,
 - Kaiser, Pavol : Čvirikov prvý let, 2 matrice, 20 obrázkov.

OBJEDNÁVKY Z EXTERNÉHO PROSTREDIA

Úlohou SKN je spolupracovať s externým prostredím pri spracovaní materiálov, ktoré korešpondujú s pravidlami prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím.

Pre externé subjekty vyvíjajúce aktivity v prospech zdravotne postihnutých sme zrealizovali viacero objednávok.

Prehľad objednávok:

- 12 čísel časopisov Naše ráno (pre 1. stupeň ZŠ) a Za svetlom (pre 2. stupeň ZŠ) v náklade 50 ks pre Združenie priateľov Základnej školy internátnej pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči,
- 6 čísel časopisu Dúha a 1 číslo prílohy Dúhovka pre Úniu nevidiacich a slabozrakých Slovenska,
- braillovské popisky exponátov pre Liptovské múzeum v Ružomberku;
- braillovský Sprievodca expozíciou Poklady minulosti pre Novohradské múzeum a galériu v Lučenci;
- popisné braillovské štítky do osobných železničných vagónov pre ŽOS TRADING, s. r. o., Vrútky;

- Šlabikár pre dospelých (dotlač) pre Krajské stredisko Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska v Banskej Bystrici;
- Šlabikár pre dospelých (dotlač) pre Rehabilitačné stredisko pre zrakovo postihnutých v Levoči;
- brožúra a reliéfná mapa Významné sídla a rieky Spiša v expozícii Príroda Spiša pre Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi;
- informačné tabule A1 s reliéfnymi obrázkami a popisným textom v Braillovom písme určených zrakovo postihnutým návštevníkom pre BotaniKE, o. z., Košice;
- brožúra Motivačný atlas ústneho zdravia pre deti a dospelých s poruchami zraku v kombinácii Braillovo písmo, zväčšená čiernotlač a reliéfné obrázky pre Mgr. Eleny Schwirianovú;
- brožúra Modlitby matiek v Braillovom písme a s reliéfnym obrázkom na titulnej strane pre Hnutie Modlitby matiek z komunity Útecha, n. o., Bratislava;
- brožúra Múzea a galérie bez bariér IV. v Braillovom písme pre Dubnické múzeum v Dubnici nad Váhom;
- publikácia Slovensko / historické mestá v sútláči Braillovo písmo, zväčšená čiernotlač a bodová reliéfná grafika formou obriadkovej tlače pre SLOVO, občianske združenie na podporu sprístupňovania informácií osobám so zrakovým postihnutím v Slovenskej republike, Levoča;
- propagačné materiály v Braillovom písme pre projekt Debarierizácia hradu Šariš pre mesto Veľký Šariš;
- výroba vybraných produktov v Braillovom písme pre občianske združenie Inšpirujme svet, Šurany určené zrakovo postihnutej športovkyni;
- List od Ježiška v Braillovom písme v rámci Vianočnej pošty 2022 pre Slovenskú poštu, a. s. Banská Bystrica.

KALENDÁRE NA ROK 2023

Oddelenie tlače a expedície vyrobilo 6 druhov kalendárov na rok 2023 pre osoby so zrakovým postihnutím (plnenie na 100 %).

Prehľad vyrobených kalendárov:

Kalendár	Náklad v ks
Stolový kombinovaný (sútláč Braillovo písmo + čiernotlač)	215
Stolový čiernotlačový	263
Veľký braillovský	35
Nástenný reliéfny	180
Jednolistový (súčasť časopisu Nový život)	120
Cirkevný	17

Kalendáre boli expedované na základe individuálnych objednávok používateľov, aj ako prílohy časopisov jednotlivým predplatiteľom.

Názov činnosti: **Edičná a vydavateľská činnosť**

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	VÝDAVKY celkom		FINANČNÉ KRYTIE					
			Z prostriedkov ŠR		Z tržieb a výnosov		Z iných zdrojov	
			*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	419 971	441 148	391 171	407 454	28 800	33 694		
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	149 217	187 477	149 217	175 413		12 064		
630 - Tovary a služby spolu	305 341	247 681	305 341	243 682		3 999		
640 - Bežné transfery spolu	16 079	16 121	16 079	15 675		446		
600 - Bežné výdavky spolu	890 608	892 427	861 808	842 224	28 800	50 203		
700 – Kapitálové výdavky spolu		71 868		71 868				
600 + 700 SPOLU	890 608	964 295	861 808	914 092	28 800	50 203		

Poznámka: * údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2022

** skutočnosť čerpania za rok 2022 v celých číslach

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

SKN v súlade s pôsobnosťou knižnice sa v roku 2022 sústredila na rozvíjanie medzinárodnej kultúrnej spolupráce predovšetkým s partnerskými organizáciami pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých v zahraničí.

Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana v Prahe (ČR)

Dlhoročné, mimoriadne dobré a intenzívne kontakty udržiavame s Knihovnou a tiskárnou pro nevidomé K. E. Macana v Prahe, ktorá je našim strategickým partnerom pri vzájomnej výmene informácií, knižničných fondov a koordinácii postupov v oblasti výroby dokumentov v prístupných formátoch pre osoby so zrakovým postihnutím. Osobnú návštevu knižnice plánujeme uskutočniť v prvej polovici roka 2023.

Redakce časopisu pro zrakově postihžené ZORA v Prahe (ČR)

SKN, predovšetkým redakcia, udržiava stále a dynamické väzby s partnerskou českou redakciou ZORA, s ktorou si pravidelne recipročne vymieňame slepecké periodiká, príležitostne preberáme príspevky (najmä články o jubilantoch a nekrológy), vzájomne sa informujeme a inšpirujeme vo svojej práci.

Veľvyslanectvo Japonska v Slovenskej republike

Od roku 2003, kedy SKN získala kultúrny grant japonskej vlády vo výške 50 miliónov yenov na projekt Technické zariadenie na nahrávanie, kopírovanie a archivovanie zvukového záznamu v analógovej a digitálnej forme pre zvukové štúdiá Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, udržiavame nadštandardné vzťahy s **Veľvyslanectvom Japonska v Slovenskej republike** predovšetkým vo forme viacerých vzájomných zdvorilostných návštev. Riaditeľ knižnice sa každoročne zúčastňuje v Bratislave na národnej recepcii pri príležitosti oslavy narodenín J. V. cisára Japonska. Vyvrcholením doterajších bilaterálnych aktivít bola návšteva japonského cisárskeho páru,

princa a princeznej Akišino, v našej inštitúcii 25. júna 2013 počas oficiálnej návštevy Slovenskej republiky. V júni 2021 navštívil našu knižnicu japonský veľvyslanec v SR Makoto Nakagawa, ktorý nám v rámci kampane Rozkvitnuté Slovensko na znak osláv storočnice nadviazania vzájomných vzťahov medzi Japonskom a Slovenskou republikou daroval japonskú čerešňu sakuru, ktorá skrášľuje priľahlý park knižnice na Štúrovej ulici 36 a spolu s riaditeľom SKN odhalil pamätnú tabuľu pripomínajúcu túto udalosť.

Európska únia nevidiacich (EBU)

SKN na úrovni hlavného koordinátora Slovenskej autority pre Braillovo písmo spolupracovala v rámci pracovnej skupiny s odborníkmi v oblasti tvorby, výučby, výskumu a propagácie Braillovo písma a reliéfnej grafiky. Taktiež sa podieľala na tvorbe metód vyučovania hmatového získavania informácií, na prezentácii dôležitosti produkcie a používania Braillovo písma a reliéfnej grafiky na celoeurópskej úrovni.

Slovenská samospráva v Sarvaši (Maďarsko)

SKN má od roku 2005 uzatvorenú bilaterálnu dohodu so Slovenskou samosprávou v Sarvaši v Békešskej župe o vzájomnom poskytovaní bezplatných knižnično-informačných služieb pre osoby so zrakovým postihnutím prostredníctvom Mestskej knižnice v Sarvaši. Recipročne si vymieňame Novinkár nad Kerešom: slovenská príloha týždenníka Szarvas és Vidéke a e-mailový balíček časopisov z produkcie našej knižnice. V auguste 2010 bol podpísaný dodatok k tejto dohode, ktorý rozširuje spoluprácu o nové formy poskytovania knižnično-informačných služieb, konkrétne o využívanie digitálnej knižnice zrakovo postihnutými občanmi Maďarska slovenskej národnosti žijúcimi v oblasti Sarvaša.

Názov činnosti: Sumár činností

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	VÝDAVKY celkom		FINANČNÉ KRYTIE					
			Z prostriedkov ŠR		Z tržieb a výnosov		Z iných zdrojov	
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	564 283	637 777	532 283	604 083	32 000	33 694		
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	201 420	238 912	201 420	226 848		12 064		
630 - Tovary a služby spolu	328 941	265 003	328 941	261 004		3 999		
640 - Bežné transfery spolu	18 700	22 192	18 700	21 746		446		
600 - Bežné výdavky spolu	1 113 344	1 163 884	1 081 344	1 113 681	32 000	50 203		
700 – Kapitálové výdavky spolu		71 868		71 868				
600 + 700 SPOLU	1 113 344	1 235 752	1 081 344	1 185 549	32 000	50 203		

Poznámka: * údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2022

** skutočnosť čerpania za rok 2022 v celých číslach

4 Rozpočet organizácie

4.1 Plnenie ukazovateľov rozpočtu

a) Prevádzkové dotácie – bežný transfer

Rekapitulácia (bežný transfer):

(v eurách)

Ukazovateľ	Ekonomická klasifikácia	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpanie k 31. 12. 2022
Príspevok od zriaďovateľa – celkom	600	1 081 344	1 126 214	1 113 681
1. Bežné výdavky na činnosť – spolu	600	1 048 344	1 078 214	1 070 598
z toho:				
mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	610	532 283	604 083	604 083
2. Prvok OEK – spolu	600	33 000	48 000	43 083
OEKOI	600	33 000	48 000	43 083
3. Prioritné projekty – spolu	600	0	0	0
v tom:				
Prvok 08T 0103 (Podpora kultúrnych aktivít RO a PO)				
Prvok 08T 0104 (Podpora kultúrnych aktivít v zahraničí)				
Prvok 08T 0105 (Projekt informatizácie kultúry)				
Prvok 08T 0109 (Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva)				
Orientačný ukazovateľ				
4. Priemerný prepočítaný evidenčný stav zamestnancov	x	46,0	46,0	

Na základe rozpisového listu MK SR č. MK-5/2022-420/1590 zo dňa 25. 1. 2022 boli pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči rozpísané **záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2022** vo výške 1 048 344 EUR, z toho mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania vo výške 532 283 EUR a program OEK OI – Informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu – MK SR vo výške 33 000 EUR.

Na základe listu MK SR č. MK-2785/2022-420/12992 zo dňa 20. 6. 2022 bol **rozpočtovým opatrením č. 1** upravený rozpočet kapitálových výdavkov na rok 2022 v prvku programovej štruktúry 08T0103 – Podpora kultúrnych aktivít RO a PO o sumu + 170 000 EUR. Finančné prostriedky sú určené na financovanie projektu „Obstaranie tlačiarne Braillovoho písma – Inovácia technologického zariadenia na informačnú debarierizáciu a propagáciu Braillovoho písma“ (IA č.: 38 945).

Na základe listu MK SR č. MK-5/2022-420/14700 zo dňa 1. 7. 2022 bol **rozpočtovým opatrením č. 2** upravený rozpočet bežných výdavkov na rok 2022 v prvku programovej štruktúry OEKOI – Informačné technológie o sumu + 15 000 EUR. Týmto rozpočtovým opatrením boli zabezpečené finančné prostriedky na zriadenie internetového obchodu.

Na základe listu MK SR č. MK-5/2022-420/22303 zo dňa 14. 10. 2022 bol **rozpočtovým opatrením č. 3** upravený rozpočet bežných výdavkov na rok 2022 v prvku programovej štruktúry 08S0105 – Knižnice a knižničná činnosť o sumu + 29 870 EUR. Z toho v kategórii 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania vo výške 21 800 EUR a v kategórii 620 – Poistné a príspevky do poisťovní vo výške 8 070 EUR (Na základe rozpočtového opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 39/2022 a Dodatku č. 1 ku Kolektívnej zmluve vyššieho stupňa pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na rok 2022). Týmto rozpočtovým opatrením boli poskytnuté finančné prostriedky na vyplatenie odmeny v sume 500 EUR zamestnancom v pracovnom pomere, ktorí sú odmeňovaní podľa vyššie uvedených predpisov.

Na základe listu MK SR č. MK-5/2022-420/26233 zo dňa 8. 11. 2022 boli **rozpočtovým opatrením č. 4** upravené záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2022 v prvku 08S0105 – Knižnice a knižničná činnosť z kategórie 630 – Tovary a služby o sumu – 55 000 EUR do kategórie 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania o sumu + 55 000 EUR na celkovú výšku 604 083 EUR. Týmto rozpočtovým opatrením bola riešená zvýšená potreba v oblasti výdavkov na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania.

Prevádzkové dotácie (bežný transfer na činnosť, zdroj: 111, program: 08S0105 a OEKO103) boli k 31. 12. 2022 čerpané vo výške 1 113 681 EUR z ročného rozpočtu 1 126 214 EUR, čo predstavuje čerpanie na 99 %. Z celkového rozpočtu 1 176 419 EUR bolo čerpané k 31. 12. 2022 vo výške 1 163 883 EUR, čo tvorí čerpanie na 99 %.

Bežné výdavky boli čerpané v nasledovných kategóriách takto:

Kategória 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy

Rozpočet stanovený rozpisom záväzných ukazovateľov bol vo výške 564 283 EUR (z toho zo ŠR: 532 283 EUR) a orientačný ukazovateľ priemerný prepočítaný evidenčný stav zamestnancov: 46,0. V roku 2022 bol rozpočet v kategórii 610 upravený na výšku 637 778 EUR (z toho zo ŠR: 604 083 EUR). Rozpočet v kategórii 610 bol čerpaný k 31. 12. 2022 vo výške 637 777 EUR (z toho zo ŠR: 604 083 EUR), čo predstavuje čerpanie na 100 % (zo štátneho rozpočtu na 100 %).

Kategória 620 – Poistné a príspevky do poisťovní

Rozpočet stanovený rozpisom rozpočtu na rok 2022 bol vo výške 201 420 EUR (z toho zo ŠR: 201 420 EUR). V roku 2022 bol rozpočet upravený na výšku 238 912 EUR (z toho zo ŠR: 226 847 EUR). Rozpočet v kategórii 620 bol čerpaný k 31. 12. 2022 vo výške 238 912 EUR (z toho zo ŠR: 226 847 EUR), čo predstavuje čerpanie na 100 % (zo štátneho rozpočtu 100 %).

Kategória 630 – Tovary a služby

Rozpočet v kategórii 630 vo výške 328 941 EUR (z toho zo ŠR: 328 941 EUR) bol v priebehu roka 2022 upravený na výšku 277 534 EUR (z toho zo ŠR: 273 535 EUR). Rozpočet v kategórii 630 bol k 31. 12. 2022 čerpaný vo výške 265 004 EUR z celkového rozpočtu 277 534 EUR (z toho zo ŠR: 261 005 EUR), čo je čerpanie vo výške 95 % z celkového rozpočtu (zo štátneho rozpočtu 95 %).

Čerpanie v kategórii 630 ovplyvnili nasledovné položky a podpoložky:

Najvyššia finančná čiastka bola vynaložená na položke 637 – Služby s celkovým čerpaním vo výške 128 580 EUR. Z toho boli náklady hlavne na odmeny a príspevky (autorské honoráre za načítanie zvukových kníh a zvukových časopisov) vo výške 45 269 EUR, všeobecné služby vo výške 33 280 EUR

a stravovanie vo výške 33 266 EUR. Druhou najvyššou čiastkou v rámci kategórie 630 bola položka 632 – Energie, voda a komunikácie s celkovým čerpaním vo výške 48 439 EUR. Z toho boli energie vo výške 42 570 EUR, vodné a stočné vo výške 2 557 EUR a poštovné vo výške 3 312 EUR. Ďalšou najvyššou položkou v rámci kategórie 630 bola položka 633 – Materiál vo výške 25 127 EUR. Z toho boli najvyššie náklady na všeobecný materiál vo výške 16 879 EUR, ďalej knihy, časopisy, noviny, učebnice a učebné pomôcky vo výške 6 312 EUR.

Programová štruktúra OEK0103 – Podporná infraštruktúra

V priebehu roka 2022 bol upravený rozpočet bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry OEK0103 – Podporná infraštruktúra o + 15 000 EUR v kategórii 630 na výšku 48 000 EUR (z pôvodných 33 000 EUR). Finančné prostriedky boli určené na obstaranie informačných technológií. Čerpanie k 31. 12. 2022 bolo vo výške 43 083 EUR, čo predstavuje čerpanie na 90 % ročného rozpočtu.

Kategória 640 – Bežné transfery

Rozpočet na rok 2022 bol stanovený v objeme 18 700 EUR (z toho zo ŠR: 18 700 EUR). V priebehu roka 2022 bol rozpočet upravený na 22 195 EUR (z toho zo ŠR: 21 749 EUR). Čerpanie k 31. 12. 2022 bolo vo výške 22 191 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu vo výške 21 746 EUR. Z uvedenej položky bolo čerpané hlavne na nemocenské dávky – náhrada príjmu pri DPN vo výške 11 835 EUR a na odchodné vo výške 9 564 EUR. V percentuálnom vyjadrení je čerpanie vo výške 100 % k ročnému rozpočtu (zo štátneho rozpočtu 100 %).

Analýza nákladov na prevádzku budov

SKN prevádzkuje **dva objekty na Štúrovej 36 a na Námestí Majstra Pavla 32 v Levoči**. Na prevádzku budov boli vynaložené tieto náklady:

spotreba materiálu:	- režijský materiál 618 EUR,
spotreba energie:	- elektrická energia 24 347 EUR,
	- vodné a stočné 2 863 EUR,
	- plyn 16 677 EUR,
oprava a údržba:	- budovy 10 094 EUR,
	- revízie a kontroly 4 181 EUR,
odpisy majetku:	- odpisy budov 49 920 EUR.

b) Dotácie na investície – kapitálový transfer

- Kapitálové výdavky a ich čerpanie

V priebehu roka 2022 bol schválený kapitálový transfer pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči rozpočtovým opatrením č. 1 v prvku programovej štruktúry 08T0103 Podpora kultúrnych aktivít RO a PO na investičnú akciu č. 38 945 „Obstaranie tlačiarne Braillovho písma – Inovácia technologického zariadenia na informačnú debarierizáciu a propagáciu Braillovho písma“ v sume 170 000 EUR.

V roku 2022 boli kapitálové výdavky čerpané vo výške 71 918 EUR, v tom:

- z investičnej akcie č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Projekt inovácie technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN) vo výške 55 963 EUR (zdroj 131L, programová štruktúra 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva),
- vrátka nedočerpaných finančných prostriedkov vo výške 50 EUR z investičnej akcie č. 39 769 SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Obstaranie hmatového displeja pre nevidiacich), zdroj 131K (2020), programová štruktúra 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť,

- kapitálový transfer vo výške 15 905 € z investičnej akcie č. 43 291 SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Vytvorenie pracoviska pre Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo), zdroj 131K (2020), programová štruktúra 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť.

Rekapitulácia (kapitálový transfer):

Zoznam investičných akcií čerpaných v roku 2022:

(v eurách)

Zaradenie investičnej akcie			Názov investičnej akcie	Limit čerpania kapitálových výdavkov		Čerpanie k 31. 12. 2022
Prvok	Číslo IA	Zdroj		Položka	v EUR	
08S0105	39 769	131K	SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Obstaranie hmatového displeja pre nevidiacich), vrátka nedočerpaných fin. prostriedkov	710	0	50
08T0109	29 409	131L	SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Projekt inovácie technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN)	710	0	55 963
08T0103	38 945	111	Obstaranie tlačiarne Braillovho písma – Inovácia technologického zariadenia na informačnú debarierizáciu a propagáciu Braillovho písma	710	170 000	0
08S0105	43 291	131K	Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Vytvorenie pracoviska pre Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo)	710	0	15 905
Spolu					170 000	71 918

4.2 Rozbor nákladov a výnosov

NÁKLADY:

(v eurách)

Účet	Skutočnosť k 31. 12. 2021	Schválený rozpočet 2022	Upravený rozpočet 2022	Skutočnosť k 31. 12. 2022
50 – Spotrebované nákupy	100 242	121 640	89 409	93 043
51 – Služby	112 196	152 701	133 226	122 917
52 – Osobné náklady	962 987	834 903	950 134	946 444
53 – Dane a poplatky	3 879	1 800	1 600	3 879
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	846	500	350	697
55 – Odpisy, rezervy a opravné položky	83 117	0	0	91 896
56 – Finančné náklady	1 638	1 800	1 700	1 717
59 – Dane z príjmov	4	0	0	0
Spolu	1 264 909	1 113 344	1 176 419	1 260 593

Rozpočet nákladov na rok 2022 bol schválený vo výške 1 113 344 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 1 081 344 EUR. V priebehu roka 2022 bol rozpočet upravený na výšku 1 176 419 EUR (z toho zo ŠR: 1 126 214 EUR). Čerpanie v roku 2022 bolo vo výške 1 260 593 EUR, čo predstavuje 107 %. V celkových nákladoch sú zahrnuté aj odpisy, ktoré nie sú rozpočtované.

- Spotrebované nákupy

Z ročného rozpočtu spotrebovaných nákupov vo výške 89 409 EUR bolo k 31. 12. 2022 čerpané 93 043 EUR,
z toho:

- spotreba materiálu (rozpočet 44 209 EUR, čerpanie 49 156 EUR):
 - spotreba PHM 3 017 EUR,
 - spotreba kníh 4 262 EUR,
 - spotreba novín a časopisov 828 EUR,
 - spotreba periodík 1 486 EUR,
 - spotreba čistiacich prostriedkov 1 445 EUR,
 - spotreba kancelárskeho materiálu 504 EUR,
 - spotreba DHM 13 742 EUR,
 - spotreba pracovného odevu a pomôcok 215 EUR,
 - spotreba režijného materiálu 618 EUR,
 - spotreba výrobného materiálu 14 819 EUR,
 - spotreba tonerov 480 EUR,
 - spotreba knihárskeho materiálu 2 817 EUR,
 - spotreba zvukového materiálu 3 880 EUR,
 - spotreba prevádzkového materiálu 980 EUR,
 - spotreba vodoinštalačného materiálu 63 EUR,

- spotreba energie (rozpočet 45 200 EUR, čerpanie 43 887 EUR):
 - elektrická energia 24 347 EUR,
 - vodné a stočné 2 863 EUR,
 - plyn 16 677 EUR.

- Služby

Z ročného rozpočtu služieb vo výške 133 226 EUR bolo k 31. 12. 2022 čerpané 122 917 EUR, z toho:

- opravy a udržiavanie (rozpočet 9 601 EUR, čerpanie 15 749 EUR):
 - bežná údržba 10 094 EUR,
 - revízie 4 181 EUR,
 - oprava automobilov 1 474 EUR,
- cestovné (rozpočet 1 661 EUR, čerpanie 1 660 EUR):
- náklady na reprezentáciu (rozpočet 400 EUR, čerpanie 364 EUR), čerpané boli výhradne v súvislosti s dôležitými udalosťami a pracovnými jednaniami,
- ostatné služby (rozpočet 121 564 EUR, čerpanie 105 144 EUR):
 - telekomunikačné služby 3 388 EUR,
 - prenájom telekomunikačnej techniky 1 331 EUR,
 - poštovné 3 692 EUR,
 - služby technika požiarnej ochrany, autorizovaného bezpečnostného technika 1 200 EUR,
 - školenia 562 EUR,
 - tlač čiernotlačových časopisov 9 600 EUR,
 - poplatky 27 307 EUR,
 - honoráre (autorské odmeny za načítanie zvukových kníh a zvukových časopisov, autorské odmeny za príspevky do časopisov) 45 269 EUR,
 - režijné náklady 7 305 EUR,
 - licencie 5 490 EUR.

- Osobné náklady

Z ročného rozpočtu osobných nákladov vo výške 950 134 EUR bolo k 31. 12. 2022 čerpané 946 444 EUR, z toho:

- mzdové náklady (rozpočet 643 678 EUR, čerpanie 643 648 EUR):
 - mzdy 554 655 EUR,
 - dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru 5 860 EUR,
 - odmeny 83 133 EUR,
- náklady na zákonné sociálne poistenie (rozpočet 220 235 EUR, čerpanie 220 236 EUR),
- ostatné sociálne poistenie (rozpočet 18 677 EUR, čerpanie 18 676 EUR),
- zákonné sociálne náklady (rozpočet 67 544 EUR, čerpanie 63 884 EUR).

- Dane a poplatky

Z ročného rozpočtu daní a poplatkov vo výške 1 600 EUR bolo k 31. 12. 2022 čerpané 3 879 EUR,

z toho:

- daň z nehnuteľností 1 363 EUR,
- ostatné dane a poplatky 2 516 EUR:
 - poplatok za komunálny odpad 2 160 EUR,
 - poplatok za znečistenie ovzdušia 33 EUR,
 - koncesionárske poplatky 223 EUR,

- diaľničné známky 100 EUR.

- Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť

Z ročného rozpočtu vo výške 350 EUR bolo k 31. 12. 2022 čerpané 697 EUR, z toho:

- predaný materiál 350 EUR,
- členské príspevky 347 EUR.

- Odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti

Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku boli k 31. 12. 2022 vo výške 91 709 EUR. Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku nie sú rozpočtované. Tvorba rezerv bola vo výške 187 EUR. Spolu čerpanie k 31. 12. 2022 bolo vo výške 91 896 EUR.

- Finančné náklady

Z ročného rozpočtu finančných nákladov vo výške 1 700 EUR bolo k 31. 12. 2022 čerpané vo výške 1 717 EUR, z toho:

- poistenie motorových vozidiel 1 614 EUR,
- poplatky z účtov v Štátnej pokladnici 103 EUR.

- Dane z príjmov

Splatná daň z príjmov k 31. 12. 2022 bola vo výške 0 EUR.

VÝNOSY:

(v eurách)

Účet	Skutočnosť k 31. 12. 2021	Schválený rozpočet 2022	Upravený rozpočet 2022	Skutočnosť k 31. 12. 2022
60 – Tržby za vlastné výrobky	41 947	32 000	50 205	33 409
64 – Ostatné výnosy	529	0	0	350
65 – Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtov. časového rozlíšenia	163	0	0	0
66 – Finančné výnosy	20	0	0	0
68 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	1 218 740	1 081 344	1 126 214	1 227 312
Spolu	1 261 399	1 113 344	1 176 419	1 261 071

Rozpočet výnosov na rok 2022 bol schválený vo výške 1 113 344 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 1 081 344 EUR. V priebehu roka 2022 bol rozpočet upravený na výšku 1 176 419 EUR (z toho zo ŠR: 1 126 214 EUR). Výnosy za rok 2022 boli vo výške 1 261 071 EUR, z toho výnosy z transferov a rozpočtových príjmov vo výške 1 227 312 EUR (v tom výnosy z bežných transferov ŠR

vo výške 1 119 775 EUR a výnosy z kapitálových transferov ŠR vo výške 90 805 EUR, výnosy z bežných transferov od ostatných vo výške 15 828 EUR a výnosy z kapitálových transferov od ostatných vo výške 904 EUR). Rozpočet výnosov bol za rok 2022 plnený na 107 %.

Porovnanie celkových výnosov

(v eurách)

	k 31. 12. 2021	k 31. 12. 2022
Dotácia zo ŠR / výnosy z bežných transferov	1 135 623	1 135 603
Vlastné zdroje	42 659	33 759
Iné výnosy	0	0
Výnosy z kapitálových a iných transferov	83 117	91 709
Spolu	1 261 399	1 261 071

Hodnotenie dosiahnutých vlastných výnosov

- Tržby z hlavnej činnosti

SKN dosahuje tržby len za hlavnú činnosť, vedľajšiu resp. podnikateľskú činnosť nerealizuje.

Výnosy celkom boli k 31. 12. 2022 vo výške 1 261 071 EUR.

Z toho:

- **Tržby za vlastné výrobky – 33 409 EUR**

z toho:

- predplatné za časopisy 3 403 EUR,
- predaj kalendárov 2 136 EUR,
- zhotovenie učebníc 282 EUR,
- zhotovenie časopisov 14 517 EUR,
- ostatné výnosy 13 071 EUR.

- **Tržby za tovar**

Tržby za tovar boli k 31. 12. 2022 vo výške 0 EUR.

- **Ostatné výnosy**

Ostatné výnosy boli k 31. 12. 2022 vo výške 350 EUR. Z toho tržby z predaja materiálu vo výške 350 EUR.

- **Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia**

Zúčtovanie ostatných rezerv bolo k 31. 12. 2022 vo výške 0 EUR.

- **Finančné výnosy**

Finančné výnosy boli k 31. 12. 2022 vo výške 0 EUR.

▪ **Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií – 1 227 312 EUR**

- výnosy z bežných transferov zo ŠR: 1 119 775 EUR,
- výnosy z kapitálových transferov zo ŠR: 90 805 EUR,
- výnosy z bežných transferov od ostatných: 15 828 EUR
- výnosy z kapitálových od ostatných 904 EUR.

Rekapitulácia výnosov: Výnosy celkom k 31. 12. 2022 boli vo výške 1 261 071 EUR.

4.3 Hodnotenie hospodárskeho výsledku

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči v účtovnej závierke k 31. 12. 2022 dosiahla **kladný hospodársky výsledok vo výške + 478 EUR.**

UKAZOVATEĽ	SCHVÁLENÝ ROZPOČET 2022	UPRAVENÝ ROZPOČET 2022	SKUTOČNOSŤ k 31. 12. 2022	ROZDIEL (6-5)
5 – TRIEDA	1 113 344 (1 081 344)	1 346 419 (1 296 214)	1 260 593	478
6 – TRIEDA	1 113 344 (1 081 344)	1 346 419 (1 296 214)	1 261 071	

ROZDIEL: VÝNOSY - NÁKLADY: 1 261 071 EUR – 1 260 593 EUR = 478 EUR

4.4 Prioritné projekty a ich plnenie

a) bežné výdavky

V roku 2022 nebol pre SKN schválený žiaden bežný transfer na prioritný projekt.

b) kapitálové výdavky

V roku 2022 nebol pre SKN schválený žiaden kapitálový transfer na prioritný projekt.

4.5 Rozbor výdavkov podľa prvkov ekonomickej klasifikácie a zdrojov

a) bežné výdavky

Pre SKN bol schválený program 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť) vo výške 1 080 344 EUR (z toho zo ŠR: 1 048 344 EUR). V priebehu roka 2022 bol rozpočet upravený na výšku 1 128 419 EUR (z toho zo ŠR: 1 078 214 EUR). Čerpanie prvku 08S0105 bolo k 31. 12. 2022 vo výške 1 120 800 EUR (z toho zo ŠR: 1 070 598 EUR).

Základný prvok, v ktorom organizácia realizuje svoju základnú činnosť
Program 08S0105 – Knižnice a knižničná činnosť

Zdroj 111

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	1 048 344	532 283	201 420	295 941	18 700
Upravený rozpočet	1 078 214	604 083	226 847	225 535	21 749
Skutočnosť	1 070 597	604 083	226 847	217 921	21 746

Názov: 0EK0I03 (Informačné technológie)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	33 000	0	0	33 000	0
Upravený rozpočet	48 000	0	0	48 000	0
Skutočnosť	43 083	0	0	43 083	0

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť) + 0EK0I03 (Podporná infraštruktúra)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	1 081 344	532 283	201 420	328 941	18 700
Upravený rozpočet	1 126 214	604 083	226 847	273 535	21 749
Skutočnosť	1 113 680	604 083	226 847	261 004	21 746

Zdroj 46

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	32 000	32 000	0	0	0
Upravený rozpočet	50 205	33 695	12 065	3 999	446
Skutočnosť	50 203	33 694	12 064	3 999	446

Zdroj 131L

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	0	0	0	0	0
Upravený rozpočet	4 471	0	0	0	0
Skutočnosť	6 641	0	0	6 641	0

Názov: 0EK0I03 (Informačné technológie)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	0	0	0	0	0
Upravený rozpočet	1 623	0	0	1 623	0
Skutočnosť	4 912	0	0	4 912	0

Spolu

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	1 080 344	564 283	201 420	295 941	18 700
Upravený rozpočet	1 128 419	637 778	238 912	229 534	22 195
Skutočnosť	1 120 800	637 777	238 911	221 920	22 192

Spolu

Názov: 0EK0I03 (Podporná infraštruktúra)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	33 000	0	0	33 000	0
Upravený rozpočet	49 623	0	0	49 623	0
Skutočnosť	47 995	0	0	49 995	0

b) kapitálové výdavky

V priebehu roka 2022 boli pre SKN schválené tieto kapitálové transfery:

Zdroj 111

Názov: 08T0103 (Podpora kultúrnych aktivít RO a PO)	Celkom	710
Schválený rozpočet	0	0
Upravený rozpočet	170 000	170 000
Skutočnosť	0	0

Z investičnej akcie č. 38 945 – Obstaranie tlačiarne Braillovo písma – Inovácia technologického zariadenia na informačnú debarierizáciu a propagáciu Braillovo písma vo výške 170 000 EUR neboli čerpané finančné prostriedky, predpoklad čerpania finančných prostriedkov je v 1. polroku 2023.

Zdroj 131K

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	710
Schválený rozpočet	0	0
Upravený rozpočet	15 905	15 905
Skutočnosť	15 955	15 955

Z investičnej akcie č. 39 769 SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Obstaranie hmatového displeja pre nevidiacich) vo výške 3 600 EUR boli nedočerpané finančné prostriedky vo výške 50 EUR, ktoré v rámci zúčtovania boli poukázané na účet MK SR.

Z investičnej akcie č. 43 291 SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Vytvorenie pracoviska pre Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo) bolo zo zdroja 131K čerpané k 31. 12. 2022 vo výške 15 905 EUR.

Zdroj 131L

Názov: 08T0109 (Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva)	Celkom	710
Schválený rozpočet	0	0
Upravený rozpočet	55 963	55 963
Skutočnosť	55 963	55 963

Zo schválenej investičnej akcie č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Projekt inovácie technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN) v programovej štruktúre 08T0109 (Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva) bolo k 31. 12. 2022 čerpané 55 963 EUR.

Prvky, v ktorých sa rozpočtujú tzv. prioritné projekty

V roku 2022 neboli pre SKN schválené žiadne prioritné projekty z kapitálových výdavkov.

4.6 Vyhodnotenie použitia mimorozpočtových prostriedkov

V roku 2022 neboli použité žiadne mimorozpočtové prostriedky.

5 Prostriedky Európskej únie a na spolufinancovanie

K 31. 12. 2022 neboli čerpané žiadne finančné prostriedky zo zdrojov EÚ a spolufinancovania.

6 Podnikateľská činnosť

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči nevykonáva podnikateľskú činnosť a hospodársky výsledok má vyčíslený len za hlavnú činnosť.

7 Zhodnotenie majetkovej pozície organizácie

Majetok a záväzky

Ako dlhodobý nehmotný majetok sa účtujú aktivované náklady na vývoj, softvér, ocenené autorské práva, projekty, technické zhodnotenie, ak nie je súčasťou ocenenia dlhodobého nehmotného majetku, ktorých vstupná cena je vyššia ako 2 400 EUR pre nehmotný majetok a doba použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok. Počiatočný stav dlhodobého nehmotného majetku k 1. 1. 2022 bol vo výške 8 183 EUR. V priebehu roka 2022 boli zaznamenané prírastky vo výške 1 935 EUR, úbytky neboli zaznamenané. Konečný stav dlhodobého nehmotného majetku je k 31. 12. 2022 vo výške 10 118 EUR. Dlhodobý nehmotný majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách.

Ako dlhodobý hmotný majetok sa účtujú pozemky, stavby, byty a nebytové priestory, umelecké diela, zbierky, predmety z drahých kovov, samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí, ktoré majú samostatné technicko-ekonomické určenie, ktorých vstupná cena je vyššia ako 1 700 EUR s dobou použiteľnosti dlhšou ako jeden rok. Počiatočný stav dlhodobého hmotného majetku k 1. 1. 2022 bol 2 231 544 EUR. V roku 2022 bol obstaraný dlhodobý hmotný majetok v hodnote 93 723 EUR. Vyradený nebol žiadny dlhodobý hmotný majetok. Skutočný stav dlhodobého hmotného majetku bol k 31. 12. 2022 vo výške 2 325 267 EUR. Tento majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách.

Drobný hmotný a nehmotný majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách. Drobný majetok s dobou použiteľnosti kratšou ako jeden rok alebo s obstarávacou cenou u hmotného majetku od 1 EUR do 1 700 EUR a u nehmotného majetku od 1 EUR do 2 400 EUR sa vedie na osobných kartách zamestnancov.

Počiatočný stav DHM bol k 1. 1. 2022 vo výške 307 077 EUR. V roku 2022 bol zakúpený DHM v celkovej hodnote 13 742 EUR. V roku 2022 bol vyradený DHM vo výške 2 095 EUR. Konečný stav DHM bol k 31. 12. 2022 vo výške 318 724 EUR.

Počiatočný stav DNM bol k 1. 1. 2022 vo výške 20 228 EUR. V roku 2022 nebol zakúpený žiadny DNM a vyradený DNM bol vo výške 75 EUR. Konečný stav DNM k 31. 12. 2022 bol vo výške 20 153 EUR.

Drobný hmotný a nehmotný majetok je evidovaný na podsúvahových účtoch 771 a 790 a v operatívnej evidencii na inventárnych kartách.

Majetkové usporiadanie nehnuteľností:

SKN spravovala k 31. 12. 2022 tieto nehnuteľnosti:

1. **Budova na Námestí Majstra Pavla 32**, zapísaná na liste vlastníctva č. 989, katastrálne územie Levoča, č. parcely 855 o výmere 429 m².
2. **Budova na Štúrovej ulici 36**, so zastavanou plochou (dvorom) a garážou, zapísané na liste vlastníctva č. 989, katastrálne územie Levoča, č. parcel 1192, 1193, 1194/1 a 1194/2 o výmere 599 m², 748 m², 33 m² a 30 m².

Nehnuteľnosti sú zaevidované a majetkovo vysporiadané.

Rekapitulácia majetku k 31. 12. 2022

Účet	Názov účtu	Skutočný stav (v EUR)
021	Budovy a stavby	526 602
022	Stroje, prístroje	1 220 788
023	Dopravné prostriedky	66 555
029	Ostatný dlhodobý hmotný majetok	503 325
031	Pozemky	7 996
771 -790	Drobný nehmotný majetok	20 153
771 -790	Drobný hmotný majetok	318 724
	Spolu	2 664 143

Pohľadávky a záväzky

Pohľadávky v eurách		
	Hodnota k 31. 12. bežného účtovného obdobia	Hodnota k 31. 12. bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia
Pohľadávky - podľa doby splatnosti	3 999	0
Pohľadávky v lehote splatnosti	3 999	0
Pohľadávky po lehote splatnosti		
Spolu (súčet riadkov súvahy 048 a 060)	3 999	0
Pohľadávky podľa zostatkovej doby splatnosti	3 999	0
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti do 1 roka	3 999	0
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti od 1 roka do 5 rokov		
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako 5 rokov		
Spolu (súčet riadkov súvahy 048 a 060)	3 999	0
Záväzky v eurách		
	Výška k 31. 12. bežného účtovného obdobia	Výška k 31. 12. bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia
Záväzky - podľa doby splatnosti	91 465	158 182
Záväzky v lehote splatnosti	91 465	158 182
Záväzky po lehote splatnosti		
Spolu (súčet riadkov súvahy 140 a 151)	91 465	158 182
Záväzky podľa doby splatnosti	91 465	158 182
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti do jedného roka	91 465	158 182
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti od jedného roka do päť rokov		
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako päť rokov		
Spolu (súčet riadkov súvahy 140 a 151)	91 465	158 182

Stav a vývoj pohľadávok celkom

K 31. 12. 2022 boli evidované pohľadávky vo výške 3 999 EUR, ide o účet 335 – Pohľadávky voči zamestnancom vo výške 3 999 EUR, účet 311 – Odberatelia vo výške 0 EUR a účet 341 – Daň z príjmov (Zrážková daň z úrokov) vo výške 0 EUR.

Stav a vývoj záväzkov celkom

Záväzky evidované k 31. 12. 2022 v sume 91 465 EUR pozostávajú zo záväzkov voči dodávateľom, zamestnancom SKN, inštitúciám sociálneho zabezpečenia a zdravotným poisťovniam, daňovému úradu a iné záväzky:

321 – Dodávatelia	2 700 EUR
331 – Zamestnanci	35 226 EUR
333 – Záväzky voči zamestnancom	0 EUR
336 – Zúčtovanie s orgánmi sociálneho poistenia a zdravotného poistenia	31 046 EUR
342 – Ostatné priame dane	7 297 EUR

345 – Ostatné dane a poplatky	0 EUR
372 – Transfery a ostatné zúčtovanie...	1 994 EUR
379 – Iné záväzky	11 270 EUR
472 – Záväzky zo sociálneho fondu	1 932 EUR

- a) záväzky voči dodávateľom v sume 2 700 EUR vznikli z došlých dodávateľských faktúr ku koncu sledovaného obdobia, úhrada ktorých z časových dôvodov nemohla byť realizovaná,
- b) záväzky voči zamestnancom, inštitúciám sociálneho zabezpečenia a zdravotným poisťovniam, daňovému úradu a iné záväzky súvisiace s vyplatením mzdových prostriedkov za mesiac december 2022 vo výplatnom termíne január 2023.

Dodržiavanie platobnej disciplíny

SKN venuje veľkú pozornosť dodržiavaniu platobnej disciplíny za realizované dodávky a dohodnuté obchodné záväzky, sledovaním a dodržiavaním doby splatnosti a taktiež všetkých úloh spojených s tvorbou rozpočtu a dodržiavaním rozpočtovej a finančnej disciplíny.

Agregované údaje o iných aktívach a pasívach

V roku 2022 SKN nebola v žiadnom súdnom spore. Predošlé súdne spory boli ukončené v predchádzajúcich obdobiach.

8 Zhodnotenie zamestnanosti

POČET ZAMESTNANCOV

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky rozpisom záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2022 č. MK-5/2022-420/1590 zo dňa 25. 1. 2022 stanovilo pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči orientačný ukazovateľ – priemerný prepočítaný evidenčný počet zamestnancov v počte 46,0.

K 31. 12. 2022 bol **priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov 44,9**.

K 31. 12. 2022 bol **evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách 45**, z toho 30 žien, čo predstavuje 66,6 %-ný podiel.

FLUKTUÁCIA ZAMESTNANCOV

Fluktuácia zamestnancov v priebehu roka 2022 bola nasledovná:

- počet nových pracovných pomerov 2
- počet skončených pracovných pomerov 2
- návrat z rodičovskej dovolenky 1

ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2022

	Počet
vedúci zamestnanci	7
odborní zamestnanci knižníc	28
administratívni zamestnanci	4
ostatní (robotníci, prev. zamestnanci)	6
Spolu	45

V SKN je zavedený dvojstupňový systém riadenia. Základným organizačným stupňom riadenia a rozhodovania, nositeľom úloh organizácie je oddelenie.

V súlade s organizačnou štruktúrou mala SKN 7 riadiacich zamestnancov, z toho:

- 1 zamestnanec vo funkcii riaditeľ,
- 6 zamestnancov vo funkcii vedúcich oddelení.

Podiel žien vo vedúcich funkciách: 57,1 %.

KVALIFIKAČNÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2022

VŠ II. stupňa	VŠ I. stupňa	ÚSO	SO	Z
21	2	18	2	2

Zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním 1. a 2. stupňa tvorili 51,1 % z celkového počtu zamestnancov.

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2022

Do 25 r.	26 – 30 r.	31 – 35 r.	36 – 40 r.	41 – 45 r.	46 – 50 r.	51 – 55 r.	56 – 60 r.	Nad 60 r.
0	2	2	5	4	7	7	6	12

Priemerný vek zamestnancov bol 50,84 roka.

ZAMESTNÁVANIE OBČANOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

SKN zamestnávala 9 zamestnancov so zdravotným postihnutím, z toho 1 zamestnanec pracoval na skrátenej pracovnej úväzok.

Podľa § 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov má SKN priznané postavenie chránenej dielne, v ktorej

zamestnáva 7 občanov so zdravotným postihnutím. Jednou z foriem finančných podpôr, ktoré prispievajú k zamestnávaniu týchto občanov je príspevok na činnosť pracovného asistenta. Jeden pracovný asistent pomáhal 3 nevidiacim zamestnancom (jednému metodikovi Slovenskej autority pre Braillovo písmo a dvom korektorom textov v Braillovom písme) prekonávať bariéry pri vykonávaní zamestnania a osobných potrieb počas pracovného času.

DOHODY O PRÁČACH VYKONÁVANÝCH MIMO PRACOVNÉHO POMERU

V roku 2022 boli uzatvorené 3 dohody o pracovnej činnosti.

ODMEŇOVANIE ZAMESTNANCOV

Odmeňovanie zamestnancov upravuje zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Finančné odmeňovanie bolo kľúčovým nástrojom motivácie zamestnancov a hodnotenia kvality ich pracovného výkonu.

Na základe Dodatku č. 1 ku Kolektívnej zmluve vyššieho stupňa pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na rok 2021 bola v 1. polroku 2022 vyplatená odmena v sume 350 EUR 44 zamestnancom v celkovej výške 15 330 EUR.

V súlade s Kolektívnou zmluvou vyššieho stupňa pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na rok 2022 a nariadením vlády č. 220/2022 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme došlo od 1. júla 2022 k valorizácii základnej stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme o 3 %.

Na základe Dodatku č. 1 ku Kolektívnej zmluve vyššieho stupňa pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na rok 2022 bola vo výplatnom termíne za mesiac august 2022 vyplatená odmena v sume 500 EUR 44 zamestnancom v celkovej výške 21 800 EUR.

Priemerný mesačný plat za rok 2022 bol vo výške 1 186 EUR. Oproti roku 2021 je to pokles o 80 EUR.

PRIEMERNÝ MESAČNÝ PLAT ZAMESTNANCOV

Rok	Suma v eurách
2020	1 254,00
2021	1 266,00
2022	1 186,00

VÝBEROVÉ KONANIE

V zmysle zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov sa v roku 2022 uskutočnilo výberové konanie na funkciu vedúceho/vedúcej oddelenia tlače a expedície. Na základe výsledkov výberového konania a odporúčania výberovej komisie riaditeľ vymenoval od 1. 12. 2022 za vedúcu oddelenia tlače a expedície Ing. Miroslavu Kučerovú.

AKTIVITY NA ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

Obsah vzdelávania bol v roku 2022 zameraný na skvalitňovanie a pripravenosť zamestnancov vykonávajúcich práce vo verejnom záujme na plnenie úloh vyplývajúcich z opisov ich pracovných činností. Zvýšenú pozornosť sme venovali podpore odborných a osobnostných kompetencií zamestnancov prostredníctvom účasti na seminároch, školeniach či iných vzdelávacích aktivitách.

Vzdelávacia činnosť:

- Ročná účtovná závierka 2021 v SOFTIP, 10. a 18. 1. 2022, online seminár,
- Datasetsy, 17. 2. 2022, online seminár,
- Prístupný život – inkluzívnejší život. Online konferencia o prístupnosti pre ľudí so zrakovým postihnutím v oblasti zastavaného prostredia, dopravy, informácií a v oblasti komunikácie v kontexte verejnej správy. 22. 2. 2022, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Podporné centrum pre študentov so špecifickými potrebami Masarykovej univerzity v Brne Teiresiás, švédská spoločnosť Funka,
- Dobrý knižničný fond, 2. 3. 2022, online seminár,
- Prístupnosť digitálnych učebníc, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, 2. 3. 2022, online podujatie,
- Aktualizačná odborná príprava elektrotechnikov, celoštátna online konferencia, 9. 3. 2022,
- Zasadnutie celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc, 29. 4. 2022, SNK, Martin,
- Bibliosféry 2022 – knižnícke sféry dôverné, 17. – 18. 5. 2022, Bratislava,
- Polročné stretnutie mzdárov a personalistov – Ako ďalej s daňovým bonusom – Pripravované zmeny a aktuality v mzdovej učtárni a ich správna aplikácia v praxi, 22. 6. 2022, online seminár,
- Zasadnutie celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc, 27. – 28. 6. 2022, Podtatranská knižnica, Poprad.
- Prezentácia Slovenskej autority pre Braillovo písmo a digitálnej knižnice SKN, 12. 7. 2022, Centrum podpory študentov so špecifickými potrebami v Bratislave, online podujatie,
- Konferencia Knihovny súčasnosti 2022, 13. – 14. 9. 2022, Univerzita Palackého v Olomouci,
- Whistleblowing v medzinárodnej, európskej a slovenskej reformnej perspektíve, 29. 9. 2022, Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, online vedecká konferencia,
- Medzinárodná konferencia AGORA, 3. 11. 2022, online konferencia o informačných a komunikačných technológiách pre zrakovo postihnutých,
- Valné zhromaždenie Spolku slovenských knihovníkov a knižníc, 8. 11. 2022, Technická univerzita vo Zvolene,
- Zimné bibliosféry 2022 – knižnícke sféry dôverné, 12. 12. 2022, Jasná.

KOLEKTÍVNE ČLENSTVO V PROFESIJNÝCH ZDRUŽENIACH

Slovenská asociácia knižníc,

Spolok slovenských knihovníkov a knižníc,

Slovenská národná skupina Medzinárodného združenia hudobných knižníc, archívov a dokumentačných stredísk (IAML).

INDIVIDUÁLNE ČLENSTVO V ODBORNÝCH KOMISIÁCH A PROFESIJNÝCH ZDRUŽENIACH

Ing. František Hasaj – člen Ústrednej knižničnej rady, poradného orgánu ministerky kultúry Slovenskej republiky,

Mgr. Alena Repaská – členka odbornej komisie Fondu na podporu umenia pre podprogram 5.1 Knižnice, členka komisie na tvorbu zbierok Múzea špeciálneho školstva v Levoči,

Mgr. Michal Tkáčik – člen pracovnej skupiny Braille Workgroup, European Blind Union, člen pracovnej skupiny pre kompenzačné pomôcky Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska,

Mgr. Norbert Végh – člen celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc.

INTERNÉ RIADIACE AKTY A ANALYTICKÉ MATERIÁLY

Správa o činnosti a hospodárení za rok 2021,

Správa o činnosti a hospodárení za 1. polrok 2022,

Smernica o zabezpečení stravovania zamestnancov Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, účinná od 1. 1. 2022,

Interná smernica upravujúca záväzné postupy pri uplatňovaní zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pri zadávaní zákaziek na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác, na poskytnutie služieb a na zadávanie koncesíí v podmienkach Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči po prijatí zákona č. 395/2021 Z. z., účinná od 31. 3. 2022.

Charakteristika plánovaných činností na rok 2023 vrátane merateľných ukazovateľov (ako súčasť kontraktu medzi MK SR a SKN na rok 2023),

Bezpečnostný projekt na ochranu osobných údajov – aktualizácia projektu v súlade so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

PODKLADY K TVORBE A HODNOTENIU PLNENIA ÚLOH Z VLÁDNYCH STRATEGICKÝCH A KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 – odpočet plnenia za rok 2021,

Národná stratégia na ochranu detí pre násilím – odpočet plnenia za rok 2021,

Plnenie úloh v oblasti výkonu štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí – odpočet plnenia za rok 2021,

Akčný plán pre potraviny a výživu na roky 2017 – 2025 – odpočet plnenia za obdobie jún 2020 – december 2021.

9 Hlavné skupiny používateľov výstupov organizácie

Hlavné skupiny používateľov výstupov SKN predstavujú **osoby so zrakovým a iným zdravotným postihnutím**, ktoré sú v dôsledku svojho zdravotného postihnutia nevidiace alebo majú poruchu zrakového alebo iného vnímania textu, ktorá im neumožňuje čítať alebo inak vnímať text v rovnakej miere ako osobe bez takéhoto postihnutia. Sú to aj osoby s fyzickým postihnutím, ktoré im neumožňuje manipulovať text v tlačenej forme tak, aby mohli zamerať svoj zrak na text v rozsahu, ktorý je bežne potrebný na čítanie.

Spoločným menovateľom všetkých aktivít, ktoré SKN vykonáva, je orientácia na uspokojenie kultúrnych, informačných, vedecko-výskumných a vzdelávacích potrieb používateľov, na zveľaďovanie ich spokojnosti a budovanie dôvery v produkty a služby poskytované SKN.

Knižnica poskytuje základné a špeciálne knižnično-informačné služby z vlastných knižničných fondov všetkým vekovým skupinám podľa ich potrieb. Knižnično-informačné služby knižnice využívajú registrovaní používatelia osobne na pracoviskách, prostredníctvom zásielkovej služby, pravidelnej donáškovej služby alebo cez webovú stránku knižnice. Všetky knižnično-informačné služby sú používateľom poskytované **bezplatne**.

Služby knižnice v hodnotenom období využilo 1 226 aktívnych používateľov, z toho 578 využívalo aj služby digitálnej knižnice.

Rozdelenie používateľov podľa jednotlivých kategórií:

- bežný čitateľ	1 032
- deti a mládež	138
- organizácia	35
- zamestnanec knižnice	21

Verejné knižnice, v ktorých sú zriadené pracoviská poskytujúce služby pre zdravotne postihnutých používateľov, registrovali **760 používateľov**. Týmto pracoviskám pravidelne dodávame cirkulačné súbory zvukových kníh.

SKN má v rámci Slovenska **výhradné postavenie vo vydávaní časopisov pre osoby so zrakovým postihnutím**. V roku 2022 pre svojich čitateľov a predplatiteľov pripravovala 17 titulov časopisov s rôznym obsahovým zameraním a periodicitou.

Napriek tomu, že od roku 2011 bol v zriaďovacej listine SKN okruh používateľov rozšírený aj o iné zdravotné postihnutia, časopisy odoberajú a čítajú predovšetkým nevidiaci a slabozrakí. Našou snahou bolo šíriť tlač aj medzi ľuďmi s iným než zrakovým znevýhodnením a získavať ich ako svojich potenciálnych čitateľov a predplatiteľov, čo sa nám v priebehu posledných rokov darí.

Obsahové zameranie jednotlivých periodík je rôznorodé a tematicky pestré, zahŕňa všetky sféry spoločenského života. Najstarším z nich je Nový život, ktorý vychádza od roku 1949. Za viac ako 70 rokov má zadefinovanú obsahovú i grafickú štruktúru, stále, ale aj nové rubriky, široký okruh verných čitateľov i dopisovateľov, stálych externých spolupracovníkov. Aj preto patrí medzi časopisy s najvyšším nákladom a najvyššou čítanosťou spolu s časopismi Prameň a Vierka.

Popri časopise Nový život vydávame periodiká pre ženy, mladých ľudí, športovcov, priaznivcov kultúry a umenia, hudby, literatúry, vedy a techniky, šachu, profesionálnych masérov i veriach rôznych konfesíí. Pokrývame tak široký záber ich potrieb a záujmov.

Redakcia sprostredkováva nevidiacim aj výber článkov z piatich časopisov vydávaných pre vidiacu verejnosť – Život, Slovenska, Zdravie, Diabetik a Zem&Vek. V roku 2022 bola nadviazaná spolupráca s redakciou časopisu Quark, magazínu o vede a technike, ktorý bude šírený a distribuovaný medzi zrakovo postihnutých v roku 2023. Časopisy vychádzajú vo zvukovom zázname na CD nosičoch, mesačne a dvojmesačne, ide o výber článkov, nie ich kompletne vydania, s výnimkou časopisu Zem&Vek, ktorý predstavuje kompletnú verziu časopisu a je šírený elektronicky.

V roku 2022 si **časopisy objednalo 546 predplatiteľov**, čo je oproti roku 2021 o 82 čitateľov viac. Tento vývoj bol priaznivý, hoci všeobecne z roka na rok kolíše, ale propagáciou časopisov na FB aj individuálnou formou osvety sa snažíme prilákať viac čitateľov a poukázať na výhody aj prednosti tejto tlače. Zároveň však vychádzame z predpokladu, že toto číslo je len reálnym ukazovateľom predplatiteľstva, nie objektívnym ukazovateľom o celkovom počte našich čitateľov. Keďže si niektorí z nízkych príjmov predplatné nemôžu dovoliť, časopisy si neobjednávajú, ale požičiavajú (na čo poukazuje naša dlhoročná skúsenosť). Teda, hoci medzi našimi predplatiteľmi nefigurujú, naše časopisy čítajú. Tento ukazovateľ však ostáva abstraktný. Ďalší, prirodzený ukazovateľ, je nezáujem o čítanie tlače (mnohí si požičiavajú z SKN len knihy, tlač si nepredplácajú). Napriek tomu sa propagáciou a zatriktívením náplne časopisov, ako aj flexibilným zaraďovaním nových rubriek žiadaných napr. aj čitateľmi snažíme získať nových záujemcov o našu tlač. Stretávame sa aj s tým, že mnohí o tejto tlači ešte stále nevedia, našou snahou je preto podchytiť takýchto možných predplatiteľov v spolupráci s Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska – rozosielením Ponuky periodickej tlače do jednotlivých základných organizácií aj krajských stredísk ÚNSS. Treba poznamenať, že sa každému nárastu čitateľov tešíme, hľadáme nové možnosti aj v prístupe a komunikácii so samotnými čitateľmi. **Abonentov máme nielen z celého Slovenska, ale aj z Českej republiky, Srbska a Francúzska**, a veríme, že o nás vedia aj ďalší, ktorí boli v minulosti tiež našimi čitateľmi, napr. čitatelia z USA.

Ďalším ukazovateľom je skupina mladých čitateľov, ktorá v databáze našich predplatiteľov nechýba, no v súčasnosti preferuje najmä elektronické médiá a „rýchlejšiu“ internetovú dostupnosť informácií. Tento trend považujeme za logický, nakoľko periodicitu niektorých našich časopisov im nemôže konkurovať, avšak pri skvalitňovaní našich služieb berieme do úvahy aj tento aspekt a snažíme sa periodicitu meniť a aktualizovať. V posledných rokoch sa teda časť našich čitateľov presúva z jednotlivých braillovských či zvukových periodík na digitálne, t. j. CD balíček, e-mailový balíček a audioweb, ktoré obsahujú až 12 periodík, čo čitateľovi poskytuje aj istý komfort za naozaj nízku cenu. O mladých čitateľov sa navyše už niekoľko rokov uchádzame propagáciou našej tlače na sociálnej sieti Facebook, kde sme v roku 2022 mali 494 sledovateľov s dosahom 1 558 sledovateľov. Tieto čísla oproti roku 2021 potešiteľne stúpajú aj vďaka uverejňovaniu rôznych zaujímavých podujatí či udalostí.

Za potenciálnych odberateľov našich periodík považujeme aj skupinu vidiacich dôchodcov, ktorým sa vekom zrak zhoršuje alebo ho úplne strácajú. Preto sme s ponukou našich časopisov oslovili aj niektoré domovy dôchodcov, kde sme v minulosti už naše periodiká po dohode s ich riaditeľmi propagovali a ponúkali, ale aj nové. Priebežne sa tejto osvete chceme venovať aj naďalej. A podľa možností niektoré zariadenia aj osobne navštíviť a predstaviť seniorom naše periodiká aj naživo.

Pozitívne ohlasy sme zaznamenali na čiernotlačové časopisy, ktoré starším ľuďom, strácajúcim zrak, vyhovujú práve kvôli zväčšenému typu písma, spĺňajúcemu štandard pre slabozrakého čitateľa (zohľadňujúci zásady jasnej tlače).

Napriek všetkým uvedeným faktorom a striedavým problémom súvisiacim s poklesom záujmu o tlač pre nevidiacich a slabozrakých treba zdôrazniť, že pre mnohých zrakovo postihnutých ľudí predstavujú naše časopisy neodmysliteľnú súčasť ich života, o čom sa dozvedáme aj z ich reakcií. Širokou škálou oblastí cielených na ich zrakové aj iné postihnutie poskytujú servis informácií, ktoré nájdú v iných periodikách mnohokrát len okrajovo a sporadicky, snažíme sa byť teda plnohodnotnou tlačou spĺňajúcou nároky tohto čitateľa.

Redakcia je preto permanentne s mnohými stálymi čitateľmi v úzkom kontakte. V snahe vyjsť im v ústrety sa snaží koncipovať obsah časopisov aj podľa ich záujmu a návrhov. Aj takto chceme bojovať o čitateľa. V tomto zámere je nápomocná redakčná rada, ktorá je nielen hodnotiacou zložkou práce redakcie, ale aj spätnou väzbou v súvislosti s ďalšími plánovanými flexibilnými zmenami pri ďalšom možnom profilovaní našich periodík. Redakčná rada obsadená najmä nevidiacimi členmi aj hlavným koordinátorom Slovenskej autority pre Braillovo písmo, ako aj bývalým šéfredaktorom periodík pre nevidiacich, je tiež dôležitým odrazovým mostíkom pri hľadaní foriem obohacovania obsahovej náplne našej tlače.

Vydávanie časopisov pre zrakovo postihnutých považujeme naďalej bez ohľadu na všeobecne známe a očakávané trendy aj ukazovatele za opodstatnené a v zastúpení tlače v rámci Slovenska jedinečné. Dôležitým aspektom ostáva fakt, že ide o špecifickú skupinu čitateľov, nárokových si prístupnosť k dôležitým, no aj zaujímavým informáciám. Trend úbytku čitateľov či predplatiteľov tlače, ako aj ukazovateľ klesajúcej predajnosti inej tlače je v súčasnosti celospoločenským javom, sme nútení mu čeliť rôznymi spôsobmi a prispôbiť tomu aj našu tlač. Treba zdôrazniť, že už niekoľko rokov sa nezmenilo a nezvyšovalo ani predplatné za naše časopisy, no v minulom roku sme do Ponuky periodík na rok 2023 už zakomponovali zvýšenie cien, ktoré je skutočne symbolické. Časopisy sú napriek miernemu nárastu cien (maximálne o 0, 50 centov až 1 euro) čitateľom stále finančne dostupné. Bonusom sú rôzne tematicky ladené prílohy periodík, ale aj súťaže a možnosti lúštenia krížoviek a štvorsmeroviek s následným odmeňovaním výhercov, čo vnímame tiež ako jednu z možných motivácií k čítanosti našej tlače.

SKN sa prostredníctvom vlastného literárneho klubu snaží vzdelávať aj píšucich autorov – stretnutiami s inými píšucimi postihnutými členmi, ako aj zaujímavými hosťami z radov spisovateľov a umelecky činných ľudí. Výstupom sú zborníky, ich postup na ďalšie celoslovenské literárne súťaže, aj výchova a motivácia novej generácie dopisovateľov pre naše periodiká.

Významnou skupinou používateľov výstupov SKN sú organizácie reprezentujúce osoby so zdravotným postihnutím, predovšetkým **Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska**, ďalej **výchovno-vzdelávacie, kultúrne a ďalšie inštitúcie** (školy, múzeá, galérie, štátne úrady, organizácie verejnej správy a samosprávy, občianske združenia atď.) **vyvíjajúce aktivity v prospech zdravotne postihnutých** prostredníctvom služieb a produktov SKN.

10 Zhodnotenie výsledkov kontrol vykonaných kontrolnými orgánmi

V roku 2022 bola v SKN vykonaná **jedna vonkajšia kontrola**.

1. Kontrolný orgán: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, referát krízového riadenia, bezpečnosti štátu a utajovaných skutočností

Dátum vykonania kontroly: 15. 11. 2022

Predmet kontroly: Preventívna kontrola aktualizácie krízového a evakuačného plánu Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči ako subjektu hospodárskej mobilizácie s dôrazom na ochranu kultúrneho dedičstva v krízových situáciách (v kontexte vývoja na Ukrajine).

Výsledok kontroly: Kontrola nebola ukončená.

11 Záver

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči je **celoštátnou špeciálnou knižnicou** a súbežne **aj vydavateľstvom periodických a neperiodických publikácií a dokumentov v Braillovom písme, vo zvukovom zázname, vo zväčšenom type písma, v reliéfnej grafike a v elektronickej forme**. Zároveň je jedným z najvýznamnejších subjektov v oblasti plnenia Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v Slovenskej republike. Poslaním SKN je umožniť a zabezpečiť zrakovo postihnutým osobám a osobám s poruchami čítania bezbariérový prístup k zverejňovaným informáciám, kultúre či vzdelávaniu.

Po náročnom období pandémie, kedy sme našim čitateľom mohli poskytovať služby v rôznych obdobiach s rôznymi obmedzeniami, nastúpili sme do roku 2022 so záväzkom urobiť maximum pre to, aby sme čitateľov mohli opäť prijať aj v našich priestoroch. Okrem poskytovania štandardných knižnično-informačných služieb sme usporiadali viacero besied, literárnych klubov či exkurzií, zorganizovali sme premiérové vysielanie nášho nového filmu s názvom Nevidím.

Začiatkom roka 2022 sme ukončili realizáciu prioritného projektu na inováciu technického zariadenia v nahrávacích štúdiách v sume bežmála 56 tisíc eur, ktorý je pokračovaním kontinuálnej obnovy technickej a technologickej infraštruktúry v oddelení zvukových štúdií, poskytuje vysoký štandard vo výrobe zvukových dokumentov, ako aj komfort pre prácu zvukového technika a načítavateľa.

Keďže sme inštitúcia s celoslovenskou pôsobnosťou, snažíme sa byť k našim čitateľom a priaznivcom bližšie aj v online priestore. Na pracovisku SABP tvoríme podcast dostupný pre všetkých záujemcov, a tiež pokračujeme vo vysielaní našich literárnych klubov aj v online podobe. Aby sme rozšírili možnosti prístupu k literatúre v Braillovom písme začiatkom roka 2023 oficiálne spustíme nový spôsob získavania brailových kníh a dokumentov prostredníctvom internetového obchodu, v ktorom si budú môcť nevidiaci na Slovensku po prvýkrát zakúpiť knihy a publikácie, ktoré sú svojím charakterom predurčené na dlhodobé používanie a prácu s nimi, napríklad kuchárske knihy, jazykové slovníky, náboženské spevníky, príručky, výživové tabuľky, knihy pre najmenších, zakúpiť si brailový papier, kalendáre pre zrakovo postihnutých, objednať si tlač brailových dokumentov a pod. Naša knižnica má jedinečné postavenie v tom, že je, vďaka podpore svojho zriaďovateľa, vybavená potrebnou strojovou technológiou na tvorbu publikácií v Braillovom písme vo väčších množstvách. Z tohto dôvodu, ako aj z dôvodu implementácie smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb do legislatívy SR zákonom č. 351/2022 Z. z. o prístupnosti výrobkov a služieb pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinným od 28. júna 2025, chce

SKN zastať svoje jedinečné postavenie na slovenskom trhu a poskytnúť nevidiacim možnosť zakúpenia vybraných publikácií či tlače materiálov do Braillovho písma.

Jedným z konkrétnych krokov, ktoré môžeme podniknúť na zlepšenie prístupu k Braillovmu písmu je úplné uplatňovanie Marakéšskej zmluvy, ktorá okrem iného umožňuje bezplatnú cezhraničnú výmenu diel prístupných pre osoby so zrakovým postihnutím a osoby s poruchami čítania, v dôsledku čoho sa zásadne rozširuje ponuka sprístupnenej zahraničnej literatúry potrebnej pre vzdelávanie a zamestnávanie. Hoci Slovenská republika ratifikovala Marakéšsku zmluvu, nedošlo však k jej celkovej implementácii, čím sa obrovský prísľub do značnej miere nenaplnil. SKN má v tejto oblasti konkrétne rezervy.

Nosným cieľom Slovenskej autority pre Braillovo písmo, ktorej úlohy od 15. decembra 2020 plní naša inštitúcia, je predovšetkým štandardizácia Braillovho písma pre všetky oblasti jeho využitia, t. j. vytvorenie unifikovaných pravidiel tvorby a používania Braillovho písma a reliéfnej grafiky na Slovensku. Počas dvoch rokov existencie SABP sme vydali dve príručky pravidiel písania a používania Braillovho písma v Slovenskej republike. Poskytovali sme metodickú, poradenskú či propagačnú činnosť. Osobitú pozornosť sme venovali podpore a rozvoju používania Braillovho písma. Intenzívne rozvíjanie vzťahov s partnerskými organizáciami vo svete (Česká republika, Francúzsko, Španielsko, USA, Kanada), zastúpenie v pracovnej skupine Európskej únie nevidiacich, účasť na viacerých zahraničných konferenciách či rozbehnuté niektoré projekty so zahraničím napomáhajú držať krok so súčasným celosvetovým rozvojom aktivít v oblasti Braillovho písma a reliéfnej grafiky. Veríme, že pôsobenie SABP prispeje k renesancii Braillovho písma na Slovensku.

SKN chce naďalej obhajovať pozíciu uznávanej, modernej špeciálnej knižnice medzinárodného významu. Chce poskytovať kvalitné, medzinárodne porovnateľné služby pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých, je otvorená novým poznatkom a výzvam v danej oblasti. Zároveň chce popularizovať a zviditeľňovať výsledky svojej činnosti nielen komunite svojich používateľov, ale aj širokej verejnosti. Jedným zo základných predpokladov realizácie dlhodobého plánu rozvoja SKN je kvalita ľudských zdrojov, preto rozvoj a efektívne využívanie ľudského potenciálu bude patriť medzi hlavne priority SKN. K tomu je nutné priradiť potrebu zabezpečenia plynulej generačnej výmeny zamestnancov, ako aj požiadavku kvality a motivačného pôsobenia mzdovej politiky.

Levoča 17. februára 2023

Ing. František Hasaj
riaditeľ

Správu vypracovali:

PhDr. Mária Bendíková, Mgr. Alena Repaská

Ing. Marián Ferko, Mgr. Michal Tkáčik, Mgr. Daniela Dubivská, Ing. Milan Heimschild, Ing. Miroslava Kučerová

Príloha:

Schéma organizačnej štruktúry Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči
platná k 31. 12. 2022

**SCHÉMA ORGANIZAČNEJ ŠTRUKTÚRY
SLOVENSKEJ KNIŽNICE PRE NEVIDIACICH MATEJA HREBENDU V LEVOČI
PLATNÁ K 31. 12. 2022**

